

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Daňové ráje jako forma daňových úniků

Tax Havens as a Form of Tax Evasion

Student: Martina Neumanová

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Jan Široký, CSc.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání bakalářské práce

Student: **Martina Neumanová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Daňové ráje jako forma daňových úniků**
Tax Havens as a Form of Tax Evasion

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Vymezení základních pojmů
 3. Analýza daňových úniků
 4. Charakteristika daňových rájů
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňové systémy v globálním světě*. Praha: ASPI, 2007. 272 s. ISBN 978-80-7357-320-1.
- LESERVOISIER, Laurent. *Daňové ráje*. Praha: HZ, 1996. 122 s. ISBN 80-86009-07-6.
- ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. Ing. Jan Široký, CSc.**

Datum zadání: 23.11.2012
Datum odevzdání: 10.05.2013

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně. Přílohy č. 1, č. 2 a č. 3
jsem převzala z uvedených zdrojů.

V Ostravě dne 10. 5. 2013

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Martina Neumanová', with a horizontal dotted line underneath it.

Martina Neumanová

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Vymezení základních pojmů.....	6
2.1	Základní daňové pojmy	6
2.2	Ostatní pojmy	14
2.3	Dílčí závěr.....	21
3	Analýza daňových úniků.....	22
3.1	Dva protichůdné zájmy.....	22
3.2	Optimální hranice zdanění.....	23
3.3	Charakteristika daňového úniku	25
3.4	Zkrácení daně jako trestný čin.....	28
3.5	Zneužívání daňových rájů k nelegálním daňovým únikům.....	29
3.5.1	Metody daňových úniků.....	30
3.6	Využití daňových rájů jako místo pro založení offshore společnosti.....	31
3.6.1	Čechy nejčastěji využívané daňové ráje.....	31
3.6.2	Počty českých společností v daňových rájích	37
3.7	Boj proti daňovým rájům.....	39
3.8	Dílčí závěr.....	40
4	Charakteristika daňových rájů	41
4.1	Definice daňového ráje	41
4.2	Charakteristika daňových rájů	41
4.3	Daňově zvýhodněné subjekty	42
4.4	Využití daňových rájů	49
4.5	Daňové úniky prostřednictvím daňových rájů.....	51
4.6	Podnikatelské prostředí v ČR, aneb primární důvod odchodu českých firem.....	61
4.7	Dílčí závěr.....	63
5	Závěr	64
	Seznam použité literatury	67
	Seznam zkratk.....	71
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Mezinárodní daňové plánování, daňové úniky, čeští podnikatelé stěhující sídla svých firem za hranice České republiky (dále „ČR“). Tato a další tomu příbuzná témata novinových či internetových článků můžeme vidět v poslední době čím dál tím častěji. ČR ve většině případů nenabízí podnikatelům ideální podmínky pro jejich podnikání, samozřejmě z jejich pohledu. Z pohledu našeho státu je asi vše v pořádku, když nikoho neznepokojuje odchod českých firem, nebo alespoň ne do takové míry, aby se s tím opravdu začalo něco dělat. Téma této bakalářské práce bylo vybráno z důvodu jeho aktuálnosti, co se týče ČR, kdy v posledních několika letech byl zaznamenán větší zájem českých firem o odchod do daňových rájů, ať už těch tradičních, či netradičních.

Cílem této bakalářské práce bude zasvětit čtenáře do problematiky daňových rájů jako zemí, které na jedné straně nutí vyspělé státy snižovat daňové zatížení a zlepšovat podnikatelské prostředí, ale na straně druhé jsou tyto země odsuzovány za odchod firem z tuzemských zemí, ukrývání peněz na bankovních účtech, praní špinavých peněz apod. Po teoretickém výkladu bude cílem nastínit především rozebrání možností legálních i nelegálních daňových úniků prostřednictvím daňových rájů, především v oblasti přímých daní s poukázáním na dopady v rámci ČR.

V bakalářské práci byla využita metoda popisu, analýzy, klasifikace a komparace.

Protože je problematika jak daňových rájů, tak i daňových úniků velmi rozsáhlá, obsahem této práce budou tedy informace základní, podle kterých by si měl čtenář utvořit alespoň malou představu, na jakém principu daňové ráje fungují, a dozvědět se něco málo o možnostech legálního využití či zneužití těchto oblastí pro nelegální daňové úniky. Práce bude, co se týče daňových úniků, zaměřena na společnosti jako jeden z možných, daňově zvýhodněných subjektů v daňových rájích. Dále se zaměříme především na daňové úniky v oblasti přímých daní.

Některá níže uvedená témata jsou psána v návaznosti na legislativu či aktuální situaci v ČR, např. legislativní či trestněprávní řešení krácení daně, analýzu daňových rájů využívaných českými občany, některé kauzy týkající se nelegálních i legálních daňových úniků atd.

Cílem práce nebude detailní rozvedení toho, jak se offshore společnosti zakládají, jaký předmět podnikání je vhodný či od jakého obratu je výhodné daňových rájů využít.

Organizace bojující proti daňovým rájům by mohla být kapitola sama o sobě, jelikož to ale není téma mé práce, věnuji se jí stručně na konci třetí kapitoly. Rozebrání ČR po stránce daňových úniků nebo konkrétní vymezení firem, které sídlí v daňových rájích, není předmětem této práce, je zde pouze poukázáno na některá fakta, která s tématem souvisí a o kterých si myslíme, že je důležité je zmínit, aby si čtenář uvědomil souvislosti mezi tématem bakalářské práce a dopadem jak na ekonomiku naší země, tak i na životní úroveň jednotlivce.

Obsah jednotlivých kapitol je následující. Druhá kapitola bude věnována základním daňovým pojmům a pojmům, které jsou nezbytné pro pochopení kapitol následujících. Obsahem třetí kapitoly bude analýza daňových úniků, charakterizujeme v ní daňové úniky a předložíme jejich rozdělení, vnímání výše zdanění jednotlivcem, obecně uvedeme možné postihy při odhalení daňového úniku finančním úřadem, dále v této kapitole nalezneme nejčastější metody daňových úniků, na konci kapitoly lze nalézt i analýzu Čechy nejčastěji využívaných daňových rájů a uvedení organizací, které se zabývají bojem proti daňovým rájům. Ve čtvrté kapitole bude obsahem charakteristika daňových rájů, kde se můžeme dočíst, jak jsou tato území definována a jaké jsou jejich základní charakteristiky. V kapitole také nalezneme analýzu subjektů, které jsou v daňových rájích zvýhodněny. Druhá polovina této kapitoly je věnována rozboru možností, kterými se lze dopustit nelegálních daňových úniků, ale i možností, které poskytují daňové úniky legální, resp. obcházení zákona, které se často nachází těsně na hranicích mezi legálností a nelegálností. V závěru, tzn. v kapitole páté, si rozebereme návrhy možností, jak lze tuto problematiku řešit, resp. zlepšit momentální situaci v ČR, aby podnikatelé nebyli „nuceni“ odcházet do zahraničí.

Bakalářská práce vychází z legislativy platné k 1. 1. 2013.

2 Vymezení základních pojmů

V této kapitole budou vysvětleny základní daňové pojmy a pojmy vyskytující se v celé bakalářské práci, kterým je třeba porozumět k pochopení daného tématu.

2.1 Základní daňové pojmy

Daň

Daň je definována jako povinná a zákonem uložená platba do státního rozpočtu. Zároveň je to platba, která je neúčelová (tzn., že v době, kdy je daň placena, nikdo neví, na co bude použita), neekvivalentní (tzn., že platba daně je jednostranná povinnost, aniž by plátcí vznikl nárok na jakékoliv protiplnění), nenávratná (tím se odlišuje daň od půjčky) a je možno ji uložit pouze zákonem.

Pro daň je typické, že se pravidelně opakuje, ovšem u tzv. trojdaně (daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí) jde o věčné opakování, nikoliv časové.

Státní rozpočet

Státní rozpočet je finanční plán hospodaření státu, nejčastěji na dobu jednoho roku tak, aby byl zajištěn chod státu. Je sestavován ministerstvem financí, předložen vládě ke schválení a ta ho předloží jako zákon Poslanecké sněmovně, která ho musí schválit také. Obsahem je odhad příjmů a výdajů státního rozpočtu, jež se člení do různých kapitol. Příjmy tvoří především daně, sociální pojištění, cla, různé poplatky a další nedaňové příjmy. Největší část výdajů jde na vyplácení důchodů, sociálních a nemocenských dávek, dále potom do školství a třetím největším výdajem je platba úroků ze státního dluhu.

Teoreticky by měl být státní rozpočet sestavován jako vyrovnaný, tzn., že výdaje by se měly rovnat příjmům, ale to je v praxi téměř nemožné. V ČR převyšují výdaje příjmy, jde tak o deficitní rozpočet.

Daňový subjekt

Daňový zákon definuje daňový subjekt jako fyzickou nebo právnickou osobu, která je povinná odvádět nebo platit daň. Pro jednotlivé daně jsou daňové subjekty vymezeny samostatně.

Daňové subjekty lze rozdělit na tzv. poplatníky a plátce. Mimo tyto dva typy daňových subjektů jím může být i právní nástupce právnické osoby, jež zanikla, nebo také dědic.

Poplatník

Poplatníkem se rozumí fyzická nebo právnická osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou dani podrobeny přímo.

Plátce

Plátcem je fyzická nebo právnická osoba, která odvádí vybranou či sraženou daň od poplatníků správci daně.

Daňový rezident

Daňovým rezidentem je takový daňový subjekt, jehož veškeré příjmy jak z tuzemska, tak i ze zahraničí jsou zdaňovány v domovské zemi. Má tzv. neomezenou daňovou povinnost. Ve většině případů je fyzická osoba daňovým rezidentem, pokud má v daném státě bydliště, anebo se v dané zemi zdržuje déle než 183 dní v kalendářním roce buď souvisle, nebo i v několika obdobích. Toto neplatí, pokud se v daném státě fyzická osoba zdržuje za účelem studií nebo léčení. Právnické osoby jsou rezidenty tehdy, mají-li na daném území své sídlo nebo místo vedení, čímž se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen.

Podle definice rezidenta pro fyzickou osobu by mohlo dojít k tomu, že by daňový subjekt mohl být rezidentem dvou zemí. Přesněji je to proto vymezeno ve smlouvách o dvojím zdanění.

Daňový nerezident

Daňový nerezident je daňový subjekt, který má tzv. omezenou daňovou povinnost, tzn., že zdanění podléhají pouze příjmy, jejichž zdroj je v daném státě. Obecně jím je ten subjekt, který není daňovým rezidentem.

Daň přímá

Přímé daně jsou takové daně, u kterých je poplatník zároveň plátcem. Příjem nebo majetek poplatníka je dani podroben přímo a neexistuje zde možnost přenést daňové břemeno na jinou osobu.

Daň nepřímá

Nepřímé daně nedopadají na poplatníka přímo, ale jsou již zahrnuty v ceně služeb a zboží, které hradí, a tyto daně vybírá a odvádí plátce. Plátce tedy daň přenáší na poplatníka nepřímo prostřednictvím ceny¹.

Daňové předpisy

Daň lze uložit pouze zákonem, tak je to zaručeno v Listině základních práv a svobod. Daňové předpisy proto tvoří především zákony, avšak výjimečně mají i podobu nižších právních forem, např. vyhlášky (tzv. prováděcí předpis k zákonu), nařízení vlády apod.

Daňové předpisy lze rozdělit do čtyř skupin a to na předpisy hmotné, kterými jsou především zákony, které upravují jednotlivé daně, jejich předmět, daňový subjekt, základ daně atd. Další skupinou jsou předpisy procesní - upravují, jak by se mělo postupovat při správě daní, při daňovém řízení, ale také práva a povinnosti osob zúčastněných na řízení. V ČR je takovým procesním předpisem zejména Daňový řád. Třetí skupinou jsou předpisy, které upravují rozpočtové určení daní. V ČR jím je od 1. 1. 2013 zákon č. 295/2012 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů. Poslední skupinou jsou mezinárodní smlouvy a to především smlouvy o zamezení dvojího zdanění.

Daňový systém

Daňový systém neboli daňová soustava zahrnuje výčet veškerých daní, které se v daném státě vyskytují. Každá daň placená poplatníkem či plátcem směřuje do státního rozpočtu. S tím, jak budou vybrané daně následně použity a v jaké částce, musí být veřejnost seznámena.

Každý daňový systém by měl splňovat určité požadavky. Adam Smith byl první, který je definoval ve svém díle „Pojednání o podstatě a původu bohatství národů“. Požadavky jsou následující:

- *efektivnost zdanění*, čímž jsou rozuměny co nejmenší možné náklady zdanění, ale také minimalizace tzv. nadměrného daňového břemene. Každá daň má totiž vliv na chování daňového subjektu. Daňový systém by měl být nastaven tak, aby nepůsobil negativně na chování jednotlivců i podniků. Příliš velké zdanění

¹ Podle Kubátová, Květa. Daňová teorie a politika. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 275 s. ISBN: 978-80-7357-574-8.

nahrává daňovým únikům, přenesení sídla či bydliště do jiného státu, snížení ekonomické aktivity apod.

- *Daňová spravedlnost* je těžko definovatelný pojem, neboť každý si pod slovem spravedlivý představuje něco jiného. Nejčastější principy spravedlivého zdanění jsou princip platební schopnosti, který je založen na tom, že jednotlivci by měly být uloženy daně na základě toho, jaká je jeho schopnost platit. A princip užitku, podle kterého by jedinci měli být zdaněni dle toho, jaký mají prospěch na veřejných výdajích, na činnosti obce apod.
- *Politická průhlednost*, tzn., že veřejnost musí mít k dispozici veškeré daňové předpisy, jejichž přijímání musí být průhledné, dále musí být veřejnost seznámena s použitím vybraných daní a následně i s jejich skutečným plněním.
- *Právní perfektnost*, protože bez té by byl daňový systém neúčinný.
- *Jednoduchost, pružnost*, ale zároveň i *stabilita*.

Daňový systém ČR

V ČR je daňový systém rozdělen na daně přímé a nepřímé. Přímé daně zahrnují daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z nemovitostí, silniční daň a daň dědickou, darovací a z převodu nemovitostí. Nepřímé daně zahrnují daň z přidané hodnoty a spotřební daně (daň z minerálních olejů, daň z piva, daň z vína a meziproductů, daň z lihu a daň z tabákových výrobků).

V daňovém systému jsou zahrnuty i příjmy z cla, z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a z pojistného na veřejné zdravotní pojištění. Správu těchto příjmů ale nemají na starosti územní finanční orgány.

Obvyklé bývá i zařazení poplatků fiskálního charakteru do daňového systému. Těmito poplatky jsou správní a soudní poplatky, místní poplatky a poplatky za užívání dálnic (dálniční známka).

Funkce daní

Funkce, které by daně měly v ekonomice plnit, jsou především fiskální, alokační, redistribuční a stabilizační. Fiskální (fiskus bylo dříve označení pro státní pokladnu) funkce znamená získávání peněžních prostředků pro veřejné rozpočty, které jimi financují veřejné statky a potřeby. Daně tvoří více jak 90 % příjmů veřejných rozpočtů. Cílem alokační funkce je zajištění určitých produktů občanům ať už zdarma či za úplatu v případech, kdy tržní

mechanismus selhává (např. veřejné osvětlení, školy). Redistribuční funkce má za úkol přerozdělování důchodů od bohatších k chudším tak, aby byly zmírněny rozdíly v jejich příjmech. Stabilizační funkce slouží ke zmírnění cyklických výkyvů v ekonomice, např. zajištěním zaměstnanosti, stability cenové hladiny, ekonomického růstu dané země atd. prostřednictvím využití veřejných financí.

Daň z příjmů

Daň z příjmů je jedna z nejdůležitějších daní, která plní státní rozpočet a je vypočtena na základě každoročního podávání daňového přiznání, které vyplňují jak fyzické osoby, tak i právnické osoby. Daň z příjmů lze rozdělit na progresivní, regresivní a proporcionální. Na progresivní zdanění doplatí ti, co mají vyšší příjmy, protože čím vyšší daňový základ, tím vyšší je procentuální sazba. U regresivního zdanění je tomu zcela naopak, čím vyšší je daňový základ, tím procentuální sazba klesá. Při proporcionálním zdanění je procentuální sazba pro všechny stejná.

Procentuální sazba daně fyzických osob se většinou liší od procentuálních sazeb daně právnických osob.

Tuto daň upravuje v ČR zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Část první tohoto zákona je věnována dani z příjmů fyzických osob, druhá část potom dani z příjmů právnických osob. Nyní v ČR daň z příjmů fyzických osob činí 15 % a daň z příjmů právnických osob je stanovena na 19 %. Nově, od r. 2013 vstoupilo v platnost tzv. solidární zvýšení daně platné pro fyzické osoby, podrobněji ZDP § 16a.

Srážková daň

Daňové subjekty odvádí daň z těch příjmů, které zdanění podléhají a na jejich základě musí podat daňové přiznání. Některé příjmy jsou však už zdaněny srážkovou daní u zdroje, tzn., že daň odvede ten, kdo daný příjem poskytuje, a nikoliv daňový subjekt, který ho obdrží. Takové příjmy se již v daňovém přiznání neuvádí. Srážková daň se uplatňuje např. u příjmů z dividend, u úroků z vkladů fyzických osob u bank, u mzdy od vedlejšího zaměstnavatele (pokud je hrubá mzda nižší než 5 000 Kč za kalendářní měsíc) u příjmů za příspěvky do novin, časopisů apod. (do 7 000 Kč v kalendářním měsíci u jednoho plátce), u výher a cen v loteriích apod., ale hlavně také u příjmů nerezidentů.

V České republice byla do r. 2012 srážková daň ve výši 15 %. V polovině r. 2012 byly však schváleny daňové změny, kterými se srážková daň od r. 2013 zvyšuje na 35 %, a to na příjmy nerezidentů, tak i na příjmy rezidentů všech zemí a jurisdikcí, se kterými nemá ČR uzavřenou smlouvu o zamezení dvojího zdanění. Tímto rozhodnutím chtějí bojovat především proti odvodu zisků českých firem ve formě dividend plynoucích mateřským zemím do zahraničí. Veškeré příjmy podléhající srážkové dani vymezuje ZDP.

Daňový multiplikátor

Při poklesu daňového zatížení zbude daňovým subjektům více disponibilních peněz (zvyšují se disponibilní příjmy). Teoreticky to povede ke zvýšení poptávky, logicky potom ke zvýšení produkce a tím i zaměstnanosti atd. Pokud daňové zatížení stoupne, chovají se daňové subjekty naopak. Tento vliv daňového zatížení na agregátní poptávku a agregátní důchody vyjadřuje daňový multiplikátor. Daňový multiplikátor je ukazatel, vyjadřující vzrůst agregátní poptávky nebo agregátního důchodu, změni-li se daňové zatížení o jednotku (tzn. o jednu korunu, o jeden milion apod.). Velikost daňového multiplikátoru ovšem závisí také na tom, jak budeme pokles daňového zatížení chápat. Pokud pouze jako přechodné, daňové subjekty část ze zvýšených příjmů věnují na spoření, nikoliv na výdaje.

Fyzická a právnická osoba

Tyto dva pojmy definuje občanský zákoník.

Fyzickou osobou se rozumí člověk jako jednotlivec, který má způsobilost k právním úkonům, které v plném rozsahu nabývá zletilostí. Nezletilí mají omezenou způsobilost k právním úkonům. Způsobilost k právním úkonům znamená možnost nabývat práv a brát na sebe povinnosti.

Právnickou osobou je často skupina lidí v případě, že splní podmínky, které jsou dané zákonem, např. povinnost registrace v obchodním rejstříku apod. Není to ale pravidlem, právnická osoba může být i jediný člověk, např. v případě společnosti s ručením omezeným. Právnická osoba pod vlastním jménem vstupuje do právních vztahů a bere na sebe práva a povinnosti jako celek, avšak jedná za ni oprávněná osoba. Dle občanského zákoníku jsou právnickými osobami sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon. Podmínkou zřízení právnické osoby je písemná smlouva podepsána všemi účastníky.

V případě, že jde o založení jednou osobou, jde o zakládací listinu. Den vzniku právnické osob je den, kdy jsou zapsány do obchodního či jiného zákonem určeného rejstříku.

Daň z příjmů fyzických osob

Dani z příjmů fyzických osob podléhají příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a tzv. ostatní příjmy. V zákoně upravující daň z příjmů jsou dále vymezeny mimo jiné příjmy, které dani nepodléhají nebo které jsou osvobozeny. Daň se vypočte z tzv. základu daně, což je rozdíl mezi příjmy fyzické osoby podléhající dani a jejími daňovými výdaji snížený o odčitatelné položky. Vypočtenou daň lze snížit o slevy na dani.

Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob je daní ze zisku. Základem pro výpočet bude rozdíl mezi výnosy podléhající zdanění a daňovými náklady snížený o odčitatelné položky. Pokud je čistý zisk (zisk po zdanění) rozdělován dále, např. akcionářům, podléhá dalšímu zdanění.

Položka odčitatelná od základu daně

Položky odčitatelné od základu daně vymezuje podrobně ZDP v § 34. Jsou jimi takové položky, které si fyzické a právnické osoby mohou odečíst od základu daně.

Nezdanitelná část základu daně

Nezdanitelné části základu daně jsou položky, které snižují daňový základ fyzické osoby. Veškeré možnosti odpočtů jsou uvedeny v ZDP v § 15. Pravidlem je, že se nejdříve uplatní položky podle § 15 a poté položky dle § 34.

Položka snižující základ DPPO

Položky snižující základ DPPO jsou vymezeny ZDP v § 20. Zde platí, že si právnické osoby nejprve odečtou položky dle § 34 a až poté položky dle § 20.

Sleva na dani z příjmů

Sleva na dani z příjmů představuje položky, které přímo snižují vypočtenou výši daně ať už fyzické nebo právnické osoby. O možnostech snižující výši vypočtené daně fyzické nebo právnické osoby pojednává ZDP v § 35.

Daňové a nedaňové výdaje, příjmy daňové a nedaňové

Obecně jsou daňové výdaje takové, které souvisí s hlavním předmětem podnikání, u nedaňových výdajů je tomu naopak. Podrobnější výčet daňových a nedaňových výdajů podává ZDP v § 24 a § 25.

Příjmy fyzických osob, které jsou předmětem daně, vymezuje ZDP v § 3, které podrobně rozepisuje § 6 – 10. Příjmy osvobozené od daně nalezneme v § 4 a vymezení nezdanitelných částí základu daně v § 15 stejného zákona.

Příjmy právnických osob, jež podléhají zdanění, vymezuje ZDP v § 18. Položky, které daňový základ snižují, nalezneme v § 20 téhož zákona².

Daňové přiznání

Daňové přiznání je vyjádření daňového subjektu ohledně výše jeho daňového základu správci daně, z kterého je povinen vypočítat si daň sám. U srážkové daně se potom jedná o vyúčtování daně.

V ČR se daňové přiznání z příjmů fyzických osob za předchozí zdaňovací období podává do 2. dubna následujícího zdaňovacího období. Daňové přiznání z příjmů právnických osob za předchozí zdaňovací období se podává nejpozději do tří měsíců po jeho skončení. Pokud je využito služeb daňové poradce, tak se lhůta za určitých podmínek prodlužuje o tři měsíce a to platí jak pro fyzické tak i právnické osoby. Daňové přiznání přitom lze podat jak klasickou poštou, tak i elektronicky.

Daňová distorze

Daňová distorze vyjadřuje, jak působí daně resp. jejich výše na ekonomické chování daňových subjektů. Např. vysoké zdanění příjmů jak fyzických, tak i právnických osob povede k přesunu bydliště či sídla firmy do zemí s nižším zatížením, rovněž je demotivující pro pracovní či podnikatelskou aktivitu. Nebo pokud se zvýší spotřební daň některého výrobku, dojde k poklesu poptávky po něm.

² Podle Vančurová, Alena a Lenka Láchová. Daňový systém ČR. 1. VOX, 2012. 372 s. ISBN: 978-80-87480-05-2.

Daňové zatížení

Daňové zatížení je vyjádřeno tzv. daňovou kvótou. Daňová kvóta je makroekonomický ukazatel, který nám vyjadřuje v procentech podíl daní na hrubém domácím produktu (celková peněžní hodnota statků a služeb vyprodukovaná za určité období na daném území). Rozlišujeme daňovou kvótu jednoduchou, která zahrnuje pouze příjmy z daní, a daňovou kvótu složenou, která zahrnuje příjmy jak z daní, tak i příjmy ze sociálního zabezpečení. Má tak vyšší vypovídací schopnost.

Daňová kvóta jako jeden ze základních ukazatelů umožňuje mezinárodní srovnání, ačkoliv nevypovídá o daňovém zatížení jednotlivce.

Dle OECD platí Češi deváté nejvyšší daně z 34 zemí, které tato organizace zahrnuje. Složená daňová kvóta v r. 2012 byla v ČR 42,4 %. Nejvyšší daňové zatížení měli v r. 2012 Belgičané, kde kvóta dosahuje 56 % a nejnižší Chileané, kde dosahuje pouhých 7 %³.

2.2 Ostatní pojmy

Daňové plánování

Daňovým plánováním se rozumí analýza a zjišťování veškerých legálních možností, tedy takových, které umožňuje daňová legislativa, které by vedly ke snížení jeho daňové povinnosti v současné době nebo v budoucnosti. Daňovému plánování by měly věnovat pozornost veškeré daňové subjekty, neboť daň je pro ně nákladem snižujícím jejich zisk.

Daňové plánování lze rozdělit podle doby, kterou budou daná rozhodnutí ovlivňovat na:

- *strategické*, kdy se jedná o plánování dlouhodobějšího rázu a rozhodnutí v něm uskutečněná ovlivňují více než jedno zdaňovací období, jde např. o právní formu podnikání, volba sídla firmy nebo způsob financování a
- *operativní*, neboli krátkodobé, kam lze zařadit rozhodnutí o způsobu odpisování, o uplatňování výdajů (paušál nebo skutečné výdaje), o registraci k DPH, daňové plánování v rámci tuzemské legislativy nebo mezinárodní daňové plánování.

³ Zdroj: <http://www.oecd.org/newsroom/tax-burdens-on-labour-income-in-oecd-countries-continue-to-rise.htm>.

Dále lze daňové plánování rozdělit „geograficky“ a to na:

- daňové plánování v rámci tuzemské legislativy, nebo
- mezinárodní daňové plánování, kdy je využíváno výhodných daňových režimů jiných zemí, využití smluv o dvojím zdanění apod.

Smlouvy o zamezení dvojího zdanění

Smlouvy o zamezení dvojího zdanění jsou smlouvy, které jsou uzavírány mezi dvěma státy s cílem zabránit dvojímu zdanění jednoho příjmu či majetku jednak ve státě zdroje, ale i ve státě příjemce. Některé příjmy nejsou na základě této smlouvy zdaňovány vůbec.

Ve smlouvě je dojednáno, kterému státu, zda státu zdroje či státu příjemce, placená daň náleží. Dále smlouva stanoví u příjmů, z nichž je placena daň srážkou, jaká je její nejvyšší možná výše (tato smlouva mezi dvěma státy je nadřazena tuzemským právním předpisům).

Smlouva také upravuje způsob a rozsah výměny informací mezi smluvními státy.

Daňový domicil

Daňový domicil je nadřazen pojmu rezident a vyjadřuje vztah poplatníka k určitému státu. Zatímco pojem „rezident“ vymezuje právní řád určitého státu, „daňový domicil“ vymezují smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Pokud by mezi dvěma státy neexistovala smlouva o zamezení dvojího zdanění, může se stát, že především fyzická osoba bude rezidentem v obou státech zároveň. Tento problém je tedy řešen smlouvami o zamezení dvojího zdanění, kde je pojem „daňový domicil“ vymezen podrobněji tak, aby nedocházelo ke dvojímu rezidentství jednoho a téhož subjektu.

Dvojí zdanění

Pokud je jeden a tentýž příjem podroben dani dvakrát, potom se jedná o dvojí zdanění. Může se jednat o dvojí zdanění vnitřní nebo dvojí zdanění mezinárodní.

O vnitřní dvojí zdanění se jedná tehdy, když právnická osoba vyprodukuje nějaký zisk, který je zdaněn daní z příjmů právnických osob a zdaněny jsou poté i podíly na zisku, tzv. dividendy. I když jsou daňové subjekty rozdílné, prakticky dochází ke dvojímu zdanění téže částky.

V případě mezinárodního dvojího zdanění dochází ke zdanění příjmů popř. majetku ve dvou státech – jak ve státě zdroje příjmů, tak i ve státě, kde je daňový subjekt rezidentem (ve státě příjemce). A právě proto, aby nedocházelo k mezinárodnímu dvojímu zdanění, uzavírají se smlouvy o zamezení dvojího zdanění mezi jednotlivými státy.

Mezinárodní pomoc při správě daní

Smlouvy o zamezení dvojího zdanění obsahují mimo jiné článek s názvem „výměna informací“. Obsahem jsou podmínky a rozsah výměny informací a dále vnitrostátní předpisy smluvních států. Úřad, který smí realizovat tuto výměnu, je ministerstvo financí popř. jeho zmocněný zástupce.

V ČR tuto oblast upravuje zákon č. 253/2000 Sb., o mezinárodní pomoci při správě daní, ve znění pozdějších předpisů.

Offshore

Daňovým rájem, offshore nebo offshore finančním centrem nazveme takové území, které nabízí kromě výhodného daňového systému i další podmínky, které lákají podnikatele k investicím na jejich území. Těmito podmínkami nezbytnými pro rozvoj podnikání jsou např. kvalitní bankovní systém, rozvinutá infrastruktura, politická i ekonomická stabilita, pružnost, ale i stabilita zákonů upravujících podnikání, kvalitní právní předpisy atd.

Offshore země jsou tedy státy, které umožňují offshore podnikání, které je charakteristické tím, že jde o podnikání v jedné zemi, přičemž se týká podnikatelů či majetku v zemi jiné. Důvodem pro offshore podnikání je především to, že úřady v první zemi neuvalují na tyto podnikatelské aktivity při splnění různých podmínek daňovou povinnost, ve většině případů se platí daň paušálem, který je velmi zanedbatelný oproti výši daně, kterou by podnikatel musel platit ve své zemi. S tím souvisí i další výhoda, protože offshore společnosti nemusí předkládat účetnictví, daňová přiznání apod.

Onshore

Kromě offshore společností rozlišujeme ještě onshore společnosti, které jsou zakládány v zemích, které nejsou typickými daňovými ráji a kde jsou na tyto společnosti uvalovány stejně vysoké daně jako na domácí obchodní společnosti. Při daňovém plánování není úplně vhodné využívat pouze offshore území, neboť tyto země obvykle neuzavírají s vyspělými státy smlouvy o zamezení dvojího zdanění, proto je třeba využívat i onshore

území. Nabízí kvalitní a stabilní právní zázemí, ale také široké sítě uzavřených mezinárodních smluv. Na základě využití offshore i onshore území jsou často zakládány holdingové společnosti.

Onshore společnosti jsou zakládány dle místních zákonů a mohou obchodovat s kýmkoliv, tedy i s místními subjekty, což u offshore společností nelze. To lze brát jako jistou výhodu, ale naproti tomu musí platit daně z příjmů právnických osob, vést účetnictví a podávat daňová přiznání.

Onshore země, i jako netradiční daňové ráje

Je třeba dodat, že i standardní ekonomiky se dají využít jako tzv. netradiční daňové ráje. Rozdíl je v tom, že klasické daňové ráje požadují pouze zaplacení paušální daně a nepožadují vedení účetnictví, předkládání daňových přiznání apod. Naproti tomu netradiční daňové ráje nabízí také určité daňové úlevy pro zahraniční společnosti, např. u holdingových společností, které jsou matkami českých firem (příkladem může být Kypr, Nizozemsko, Švédsko, Švýcarsko atd.). Avšak v těchto zemích, které jsou netradiční daňovými ráji, musí společnosti vést účetnictví, předkládat daňová přiznání a jsou podrobeny auditu.

Daňové prázdny

Daňovými prázdny je určité období, kdy daňový subjekt není povinen platit daň, obvykle důchodovou. Toto zvýhodnění je ale vždy podmíněné - např., podnikatel se zaváže k vytvoření nových pracovních míst, k nové investici apod. Daňových prázdny se využívá i v oblastech, kde došlo k nepředvídatelným událostem (přírodní katastrofa apod.).

Bankovní tajemství

Bankovní tajemství spočívá v tom, že banky mají povinnost zachovat mlčenlivost v poskytování informací o svých klientech, jejich stavu na účtech, poskytnutých úvěrech a dalších bankovních obchodech, pokud k tomu daný klient nedá svolení. Ovšem ve většině zemí zákon stanoví, kdy lze informace poskytnout i bez souhlasu klienta (např. při soudním řízení, pro správce daně při vymáhání daňových nedoplatků, pro zdravotní pojišťovny apod.).

V některých daňových rájích je bankovní tajemství striktně dodržováno včetně zachování mlčenlivosti vůči úřadům, policii, soudům, za podmínky, že se nejedná o velmi závažné trestné činy, jimiž je např. terorismus, obchodování s lidmi, obchod s drogami apod.

Registrační agent

Tento pojem se váže k založení společnosti v některé z offshore zemí.

Registračním agentem je subjekt, jenž je jmenován společností a který při jejím zakládání jedná v jejím zájmu. Mezi jeho základní povinnosti patří zajištění registrovaného sídla, zajištění právních dokumentů týkajících se založení společnosti a je také osobou, která jedná se státními úřady. Ve většině případů musí být registrační agent místní v dané zemi, ve které je společnost zakládána.

Angloamerický právní systém

Angloamerický právní systém je právní systém, který vznikl v Anglii. Obsahuje jak právo psané, tak i právo nepsané, soudcovské. Jde o situaci, kdy soudce právo nalézá i tvoří. Pramenem tohoto soudcovského práva je především precedens, což je soudní rozhodnutí, které bylo v minulosti vydáno u podobných případů. Precedens musí být v souladu s právními principy či právními obyčejí. Příkladem jsou offshore státy jako Britské Panenské ostrovy, Hongkong, Kajmanské ostrovy, Kypr atd.

Kontinentální právní systém

Kontinentální právní systém je právní systém, jehož vznik se datuje koncem 18. a začátkem 19. století v Evropě. Základem tohoto práva je právo římské. Uznáváno je pouze právo psané, tedy zákon a nikoliv právo soudcovské. Země vyznačující se tímto právním systémem je např. Lucembursko, Švýcarsko, Nizozemsko, Panama atd.

Beneficient

Beneficientem je nazývána osoba, které plyne prospěch (výnos) z majetku, který je spravován prostřednictvím trustu či nadace.

Listina přání

Listina přání je dokument, kde zakladatel trustu vyjádří své představy o tom, jak by se mělo s majetkem, který do trustu vložil, nakládat a kdo bude beneficentem prospěchu z tohoto majetku. Toto prohlášení není právně závazné, ale zpravidla bývá správcí trustu dodržováno.

Kaptivní pojišťovna

Kaptivní pojišťovna není klasickou pojišťovnou, které známe z běžného života. A to zejména proto, že je zakládána ze zdrojů určitého podniku, nebo skupiny podniků, které mají podobné zájmy. Taková pojišťovna poskytuje pojištění jako každá jiná, ale tato je zaměřena právě na specifické potřeby subjektu/ů, kterými byla založena.

Praní špinavých peněz

Praním špinavých peněz se rozumí takové chování subjektu/ů, jehož cílem je vrátit nelegálně nabyté prostředky, které pocházejí z trestné činnosti, zpět do oběhu. Trestnou činností je myšlen např. obchod s drogami, zbraněmi či lidmi, finanční podvody, zpronevěra veřejných prostředků, prostituce, padělání peněz apod.

Registrované sídlo

Základní povinností offshore společnosti je mít registrované sídlo v místě založení. Tímto sídlem je adresa, na které jsou uchovávány účetní knihy nebo výkazy, pokud je jejich povinností je vést, a dále přes toto sídlo probíhá veškerá formální komunikace společnosti. Ve většině případů si toto sídlo společnost nehledá sama, ale patří ke standardní nabídce registračních agentů.

Správce trustu

Správce trustu je právní vlastník majetku, který byl do trustu vložen zakladatelem. Povinností tohoto správce je vložený majetek spravovat a řídit ve prospěch beneficianta.

Daňový únik

Daňový únik je taková situace, kdy se daňový subjekt z části nebo zcela vyhýbá placení daně. Rozlišujeme daňový únik legální a nelegální.

K legálnímu daňovému úniku dochází tehdy, když poplatník využije mezer v zákoně k tomu, aby tak minimalizoval svou daňovou povinnost, přestože to nebylo záměrem zákonodárce. Proti těmto únikům lze bojovat zkvalitňováním daňových zákonů a předpisů s tím souvisejících. Příkladem, který je v dnešní době stále k vidění, je tzv. „schwarzsystém“. Jde o situaci, kdy dochází k najímání pracovníků na základě živnostenského listu. Zaměstnavatel tím, že tyto pracovníky nepřijme klasicky do pracovního poměru, ušetří při platbě zdravotní i sociální pojištění apod. Legální daňový únik musíme rozlišovat

od pojmu daňová optimalizace, kdy daňový subjekt využívá záměrně daňových předpisů k minimalizaci daňové povinnosti např. volbou způsobu odpisování, způsob uplatnění výdajů, tvorbou rezerv a opravných položek, možnosti spolupracující osoby apod.

Nelegální daňový únik je situace, kdy dochází ke krácení daně způsobem, který jsou v rozporu se zákonem. Ty je možno dělit na úmyslné, kdy dochází k tzv. trestným činům daňovým, a neúmyslné⁴.

Daňový únik je podrobněji rozebrán ve třetí kapitole.

Evropský hospodářský prostor

Počátky Evropského hospodářského prostoru (dále „EHP“) se datují od roku 1994. K jeho vytvoření došlo z důvodu rozšíření vnitřního trhu Evropské unie (dále „EU“) na tři země Evropského sdružení volného obchodu (dále „ESVO“). Cílem EHP bylo rozšířit jednotný trh Evropského společenství (dále „ES“), aby tam byly zahrnuty i země ESVO, které ještě nebyly nebo nechtěly být členy EU⁵.

Evropská unie

EU představuje hospodářské a politické společenství, aktuálně 27 evropských zemí. Základy EU se datují po konci druhé světové války, kdy prvním krokem byla hospodářská spolupráce především s tím úmyslem, že státy, které spolu budou obchodovat, s menší pravděpodobností vyvolají ozbrojený konflikt. V této době neslo toto společenství šesti zemí (Belgie, Francie, Německo, Itálie, Lucembursko a Nizozemsko) název Evropské hospodářské společenství (dále „EHS“). S jeho vývojem došlo nakonec i ke spolupráci v mnoha politických oblastech. Touto změnou došlo i ke změně názvu na EU a to r. 1993. Cílem EU mimo jiné bylo především vytvořit jednotný trh, který bude umožňovat volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob a neustále podporovat jeho rozvoj⁶.

Evropské společenství

Před podepsáním Lisabonské smlouvy r. 2009 tvořily EU tři pilíře, přičemž jedním z nich bylo i ES. Podpisem výše uvedené smlouvy se tato struktura tří pilířů zrušila⁷.

⁴ Podrobněji Boněk, Václav, Pavel Běhounek, Václav Benda a Alena Holmes. Lexikon: Daňové pojmy. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2001. 626 s. ISBN 80-7208-265-5.

⁵ Zdroj: http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/relations/framework/article_7238_cs.htm.

⁶ Zdroj: http://europa.eu/about-eu/index_cs.htm.

⁷ Zdroj: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0020_cs.htm.

Evropské sdružení volného obchodu

ESVO bylo založeno r. 1960 státy, které nevstoupily do Evropských společenství. V dnešní době je v ESVO pouze Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko. Pointou ESVO bylo vytvoření zóny volného obchodu mezi členskými státy a vyjednání obchodních dohod i s ES a dalšími státy.

2.3 Dílčí závěr

Druhá kapitola měla zasvětit čtenáře do základních pojmů jak v daňové oblasti, tak i základních pojmů souvisejících s daňovými ráji, daňovými úniky, aby tak došlo k pochopení této bakalářské práce.

3 Analýza daňových úniků

Třetí kapitola je věnována analýze daňových úniků, tzn. jejich charakteristice, rozdělení, metodám daňových úniků, ale nalezneme zde i vliv výše zdanění na jednotlivce, teoretické vymezení postihů za zkrácení daně a nakonec i analýzu vybraných států považovaných až už za klasické či netradiční daňové ráje ve spojitosti se založením společnosti v nich.

3.1 Dva protichůdné zájmy

Když jde o placení daní, lze se na to podívat buď z pohledu státu, kdy jeho zájmem je vybrat na daních co nejvíce, anebo z pohledu daňového poplatníka, jehož cílem je odvést státu na dani co nejméně. Pokud je míra zdanění z pohledu daňového poplatníka příliš vysoká, analyzuje různé možnosti, jak svou daňovou povinnost snížit na minimum. Daňoví poplatníci se často přiklání k praktikám, které vedou k daňovým únikům.

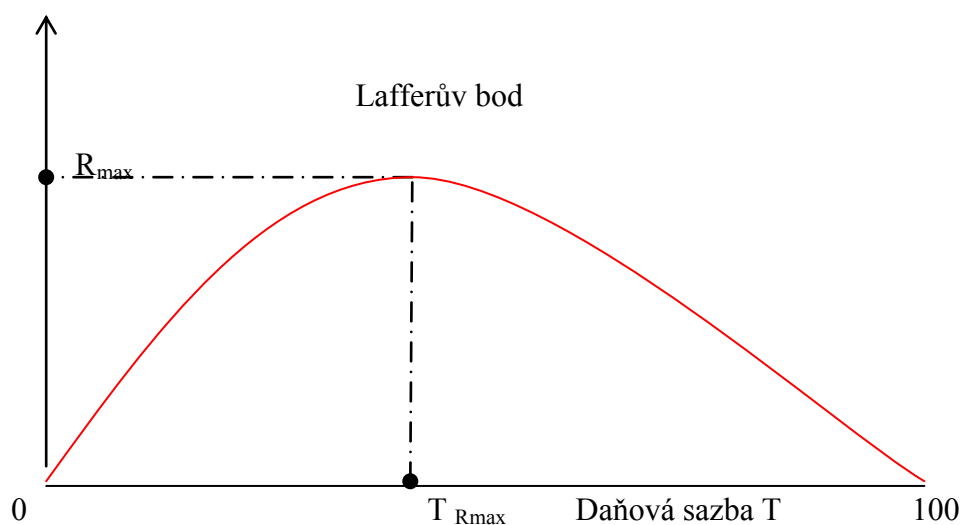
Lafferova křivka

Lafferova křivka nese název podle amerického ekonoma Arthura Laffera a vyjadřuje vztah mezi daňovou sazbou a daňovým výnosem. Je důkazem, že maximální míra zdanění nevede k maximálnímu příjmu do veřejných rozpočtů. V grafickém vyjádření ukazuje, že pokud se bude daňové zatížení subjektů zvyšovat, tak do určitého okamžiku porostou i daňové výnosy, ale pokud sazba daně překročí své maximum, potom ji poplatníci budou vnímat jako demotivační a výnosy z různých důvodů začnou klesat. Tento fakt ukazuje obrázek č. 3.1. Těmito důvody je především uváděna demotivace k dodatečné práci, ke zvyšování kvalifikace, k investování apod. Nelze opomenout, že zvyšování daňové sazby podporuje, jak již bylo napsáno, rozvoj daňových úniků. Nicméně je těžké odpovědět na otázku, zda by případné snížení daňové sazby opravdu vedlo ke zvýšení daňových výnosů a vyšší ekonomické aktivitě. Závisí to na momentální pozici ekonomiky na Lafferově křivce⁸.

⁸ Podrobněji Jurečka, Václav a kol. Makroekonomie. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 336 s. ISBN 978-80-247-3258-9.

Obrázek č. 3.1: Lafferova křivka

Daňový výnos R

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je z obrázku vidět, tak při 0% daňové sazbě by daňové výnosy byly logicky také nulové. Pokud by stát zavedl 100% daňovou sazbu, nikdo by nechtěl pracovat, a proto by daňové výnosy byly taktéž nulové. Představme si pod daňovou sazbou T_{Rmax} třeba daňovou sazbu ve výši 30 % a pod daňovým výnosem R_{max} např. 80 miliónů. Tato sazba by byla oním maximem, výše by jít už nesměla, protože právě za touto hranicí by daňové výnosy začaly klesat.

3.2 Optimální hranice zdanění

Stanovit optimální hranici zdanění je úkolem vlády. Je to úkol velmi obtížný a při jeho plnění musí zohlednit jak ekonomickou, tak i psychologickou hranici zdanění. Naším názorem je, že míra zdanění nikdy nebude stanovena taková, aby vyhovovala všem.

a) Ekonomická hranice zdanění

Ekonomická hranice zdanění souvisí s výkonností ekonomiky dané země. Pokud bude tato hranice příliš vysoká, tak výkonnost ekonomiky bude klesat. Výše této hranice je teoreticky stanovena objemem hrubého domácího produktu dané země. Kdyby veškeré potřeby financoval pouze stát, mohlo by to vypadat tak, že co bylo za dané období vyprodukováno, lze daněmi zpětně odčerpat. Ekonomická hranice není stabilní, je ovlivňována různými faktory, např. úrovní ekonomiky, mírou nezaměstnanosti, ekonomickou strategií vlády atd.

b) Psychologická hranice zdanění

Psychologická hranice zdanění se týká každého, tzn. veškerých daňových poplatníků. Tato hranice je pro každého individuální a její výše je taková, kdy míru zdanění vnímáme jako ještě přijatelnou. Pokud míra zdanění tuto hranici překročí, poplatník ji začne vnímat negativně a hledá způsoby, jak se tomuto zdanění vyhnout, což může vést k daňovému úniku. Někteří daňoví poplatníci si také moc dobře uvědomují, že není v silách finančních úřadů ohlídat každou osobu povinnou podat daňové přiznání ať už k pravidelným či jednorázovým příjmům, které jsou předmětem daně a tudíž je zde reálná šance, že viníci nebudou potrestáni.

Při rozhodování daňových poplatníků o tom, zda přiznají veškeré příjmy, nebo některé skutečnosti zatají a tím svou daňovou povinnost zkrátí, berou v úvahu, jak velká je pravděpodobnost, že budou odhaleni a popřípadě, jak velký by byl trest za případné odhalení nelegální činnosti. Tato rizika potom poměřují s výší prospěchu, kterou by získali zkrácením daně, kdyby odhaleni nebyli. V případě, že se daňový poplatník rozhodne svou daňovou povinnost zkrátit, musí rozhodnout, kolik svých příjmů přizná a zdaní a o kolik svou daňovou povinnost zkrátí.

Vzorec pro výpočet čistého důchodu, kde bychom uvažovali, jak možnost, že bude nelegální činnosti daňového poplatníka odhalena, tak i tu, že se mu úspěšně podaří svou daňovou povinnost zkrátit a dopustit se tak daňového úniku, je vzorec 3.1,

$$C = Y - tD - F(Y - D) \quad (3.1)$$

kdy Y vyjadřuje příjem jedince, t značí důchodovou daňovou sazbu, F bude znamenat výši pokuty v případě, že bude jeho podvodné jednání odhaleno, D je potom ta část důchodu, jež se daňový poplatník rozhodne přiznat. V případě, že bude jeho pokus o daňový únik úspěšný a nebude odhalen, čistý důchod bude $N = Y - tD$. Pokud by byl odhalen finančním úřadem, potom by čistý důchod byl: $C = Y - tD - F(Y - D)$. Největším problémem je rozhodnutí daňového poplatníka, jak velkou část svého důchodu přiznat, aby maximalizoval svůj očekávaný užitek EU , potom $EU = (1 - p)U(N) + p U(C)$; U zde značí funkci užitku a p pravděpodobnost odhalení daňového úniku. Postih za zkrácení daně, kdy to ještě není hodnoceno jako trestný čin, se v různých zemích liší. Výše pokuty je někde počítána z částky důchodu, kterou jedinec nepřiznal $Y - D$, nebo je počítána od velikosti jím zkrácené daně $t(Y - D)$. Co se týče druhého způsobu, je zřejmé, že čím vyšší bude daňová

sazba, tím vyšší bude hrozit postih za zkrácení daně. Jedinci, kteří mají k riziku averzi, by to se stoupající daňovou sazbou jistě odrazovalo k riskování ze strachu, že by byli odhaleni. Toto tvrzení je ale odporující faktu, že právě vysoké zdanění vede k daňovým únikům. Ale protože každý člověk je jiný, liší se tak jejich postoje k riziku, dodržování práva, vnímání pravděpodobnosti apod.⁹

3.3 Charakteristika daňového úniku

Vymezení daňového úniku je dost složité a někdy i těžko pochopitelné. Složitost pramení z faktu velké rozmanitosti daňových deliktů, ale pochopení neusnadňují ani autoři různých publikací, kdy stejná slova mají rozdílný význam. Někteří autoři (M. Lerouge či M. Margairaz) tvrdí, že daňovým únikem jsou jak nelegální aktivity, jež jsou v rozporu se zákonem, tak i aktivity, kdy se daňový subjekt snaží minimalizovat svou daňovou povinnost možnostmi, jež nejsou přímo uvedeny v zákoně, ale zákonu neodporují, ač tyto možnosti nebyli úmyslem zákonodárců. Lze to nazvat daňovou obratností. A proto nelze napsat jednoznačnou definici, která by tento pojem objasňovala. V literaturách psaných anglicky je rozlišováno mezi pojmy „tax avoidance“ a „tax evasion“, jejichž vysvětlení bude popsáno níže¹⁰.

a) Tax avoidance

V českém překladu to obecně znamená vyhýbání se placení daní. Veškeré aktivity, které tento pojem zahrnuje, směřují k minimalizaci daňové povinnosti. Nutno podotknout, že tyto aktivity jsou zcela legální. Lze napsat, že se daňový poplatník snaží o daňovou optimalizaci, což je naprosto v pořádku, neboť jenom hloupí platí vyšší daně, než musí. To je často způsobeno neznalostí zákona, a jak se říká, neznalost zákona neomlouvá.

Tax avoidance lze pomyslně rozdělit na dva způsoby, jak lze snížit daňovou povinnost. První způsob zahrnuje možnosti, které jsou uvedeny v daňových zákonech, naproti tomu druhý způsob využívá mezer v daňových zákonech a předpisech, které s nimi souvisí, aniž by zákonodárci měli tuto možnost na mysli¹¹.

⁹ Podle Široký, Jan a kol. Daňové teorie s praktickou aplikací. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

¹⁰ Podle Jean- Claude Martinez. Daňový únik. 1. vyd. HZ Praha, spol. s r.o., 1995. 144 s. ISBN 80-901918-3-5.

¹¹ Podle Široký, Jan a kol. Daňové teorie s praktickou aplikací. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Pro lepší představu tohoto rozdělení je vhodné uvést příklad z praxe. Každý stát se snaží (i když ne vždy efektivním způsobem) podporovat rodiny s dětmi, a proto zákonodárci včlenili do daňového zákona možnost daňového zvýhodnění na dítě ve výši 13 404 Kč ročně. Poplatník, který má na toto právo (podrobněji uvádí ZDP v § 35c), může daňové zvýhodnění uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu. Trochu přehnaně - pokud bude mít rodina tři děti, ale pořád bude poplatníkovi vycházet daňová povinnost vůči státu, rozhodnou se pořídit si dítě čtvrté a jejich daňová povinnost se tím dostane na nulu. Využili by pouze možnosti, kterou zákonodárci cíleně začlenili do daňového zákona.

Pro pochopení pojmu „obcházení zákona“ neboli využití mezer v daňovém zákoně uvedeme příklad, který byl velice aktuální začátkem roku 2013. Důchodci, kteří v roce 2012 požívali starobní důchod a přitom ještě byli výdělečně činnými, mohli uplatňovat slevu na poplatníka (dle § 35ba ZDP), která činila 24 840 Kč ročně. V roce 2013 se ovšem sleva pro tyto poplatníky zrušila. Přesněji, ti poplatníci, kteří k 1. lednu 2013 pobírali starobní důchod a byli výdělečně činnými, nemají právo na uplatnění slevy na poplatníka. Někteří však přišli na to, jak toto ustanovení zákona obejít a slevu si nadále uplatňovat – v měsíci prosinci roku 2012 zašli na příslušný úřad a odhlásili se z pobírání starobního důchodu s tím, že v měsíci lednu se opět pro pobírání starobního důchodu přihlásí. Toto řešení se podle statistiky České správy sociálního zabezpečení rozhodlo využít na 27 500 poplatníků, kteří pobírali starobní důchod a byli pracujícími. Zákon porušen nebyl, jenom zákonodárci s touto možností při psaní zákona na rok 2013 nepočítali. Bylo to chytré obejití zákona, avšak počátkem ledna byla zveřejněna Finanční správou ČR informace, že pokud k přerušení výplaty důchodu došlo pouze za účelem získání slevy na poplatníka, bude to posuzováno orgány Finanční správy ČR jako zneužití práva, za což dotyčným hrozí pokuta, úrok z prodlení a penále.

b) Tax evasion

Tax evasion znamená daňový únik jako takový. Je to tedy podvodné jednání, které je považováno za nelegální. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, pojednává v druhé části, Hlavě IV. o tzv. trestných činech hospodářských zahrnující díl druhý, pojednávající mimo jiné o trestných činech daňových. Trestné činy daňové zahrnují dle § 240 Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby; dle § 241 Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby. V obou případech je ale také

napsáno, že daňový subjekt bude potrestán různým časovým rozmezím odnětí svobody, pokud z těchto trestných daňových činů bude mít prospěch velkého rozsahu a jeho podvodné jednání bylo úmyslné. Slovo „úmyslné“ zde hraje poměrně velkou roli, neboť daňový subjekt se může dopustit daňového úniku z neznalosti, neinformovanosti, nedbalosti, neopatrnosti či nepochopení někdy dost nepřehledných zákonů. K případům, kdy dochází k řešení daňových úniků dle trestního zákona, dochází málokdy, většinou je daňový subjekt potrestán penálem nebo pokutou od finančního úřadu¹².

Stručné shrnutí výše uvedených pojmů vyjadřuje tabulka č. 3.1.

tabulka č. 3.1: Způsoby minimalizace daňové povinnosti

Způsoby minimalizace daňové povinnosti			
Legální – Tax avoidance (= optimalizace daňové povinnosti)		Nelegální – Tax evasion (=daňový únik)	
Možnosti dané přímo zákonem	Vyhýbání se placení daní pomocí mezer v zákoně	Nevědomý	Vědomý
		<ul style="list-style-type: none"> - malého rozsahu - většího rozsahu <ul style="list-style-type: none"> • min. 50 000 Kč - velkého rozsahu <ul style="list-style-type: none"> • 500 000 Kč a více • 5 000 000 Kč a více 	

zdroj: vlastní zpracování

Legální způsob daňové optimalizace, který zákonodárci začlenili do daňových zákonů, zahrnuje různé aktivity, které snižují daňovou povinnost. Tyto aktivity byly úmyslně uzákoněny za účelem zvýhodnění určitých skupin poplatníků nebo podpory vybraných činností. Takovými možnostmi uvedených v českých zákonech jsou např. uplatnění slev na dani a odpočitatelných položek, uplatnění ztráty z minulých let, volba mezi způsobem odpisování, uplatnění výdajů paušálem, rezervy, opravné položky apod. Druhý způsob legální

¹² Podle Široký, Jan a kol. Daňové teorie s praktickou aplikací. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

daňové optimalizace, kdy daňový poplatník využívá mezer v zákoně, by někdo mohl považovat za nezákonný (pravděpodobně z pohledu státu, nikoliv z pohledu jednotlivce) a tudíž to nazvat také daňovým únikem, nicméně pokud to není v rozporu s právními předpisy, jsou tyto aktivity legální. Příkladem je tzv. „schwarzsystém“. Je to způsob ekonomické činnosti, proti němuž stát bojuje, ale dosud ne moc účinnými aktivitami, neboť tento vztah, kdy je na jedné straně zaměstnavatel, jehož zaměstnanci vystupují jako samostatní podnikatelé, podnikající na základě živnostenského listu, je stále k vidění.

Daňová optimalizace formou vědomých či nevědomých aktivit, které vedou k daňovým únikům, jsou protizákonné a proto i postižitelné. K neúmyslným daňovým únikům dochází např. vlivem neznalosti, neinformovanosti, nepochopení zákonů, nedbalosti.

Mohou nastat situace, kdy jeden daňový poplatník uskutečňuje aktivity, které podle usouzení finančního úřadu, pod kterým je veden, vedou k daňovému úniku, na straně druhé může být druhý daňový poplatník, který je veden pod finančním úřadem v jiném městě, než první daňový poplatník a ten tyto aktivity uzná jako zákonné. Stává se tak proto, že některé daňové (právní) předpisy jsou napsané nejednoznačně a pomalu nikdo neví, jak přesně si je vyložit, snad jen zákonodárci, i když o tom by se dalo také pochybovat. Navíc, pokud podnikatel nevyužívá služeb odborníků (daňový poradci, právní experti apod.), často nevyužívá všech pro něho možných prostředků pro snížení daňové povinnosti, neboť podnikatelům většinou nezbyvá čas studovat tuto problematiku¹³.

3.4 Zkrácení daně jako trestný čin

Každý jsme se určitě někdy v životě setkali s tím, že se nás při koupi např. nějaké služby ptali: „Chcete na to doklad?!“ Podnikatelé tím, že zákazníkovi nevystaví doklad, ušetří na dani, avšak nezákonným způsobem a to nepřiznáním těchto nefakturovaných příjmů. Velkou motivací, proč podnikatelé takto podvádějí, je, že české úřady nepracují dostatečně efektivně a na krácení daní přicházejí obtížně. V lepším případě se podnikatel vystavuje riziku, že pokud bude odhalen finančním úřadem, bude mu doměřena daň, zaplatí penále a ještě úrok z neodvedené daňové povinnosti. V tom horším případě může být postih za zkrácení daně i trestněprávní, podle § 240 trestního zákoníku.

Trestný čin lze obecně vysvětlit jako počínání subjektu, které je právním řádem zakázáno, nebo není dovoleno pro jeho společenskou škodlivost. Znaky trestného činu

¹³ Podle Šíroký, Jan a kol. Daňové teorie s praktickou aplikací. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

jsou popsány v trestním zákoníku. Subjektem trestného činu je fyzická osoba, která splňuje určité podmínky (např. věk, způsobilost k právním úkonům atd.)

§ 240 trestního zákoníku uvádí, že subjekt se dopouští trestného činu tehdy, když zkrátí daň, clo, pojistné na sociálním zabezpečení, příspěvek na státní politiku, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu či se dopustí vylákání výhod na některé z těchto plateb a to ve větším rozsahu, čímž se má na mysli minimálně 50 000 Kč. V tomto případě může být subjektu uložen trest v podobě odnětí svobody až na tři roky, nebo také zákazem činnosti. V případě vyšší částky zkrácení daně (500 000 Kč a více) hrozí trest odnětí svobody až na 8 let a v nejhorším případě, zkrátí-li subjekt daň o 5 000 000 Kč a více, může mu být uložen trest odnětí svobody až na 10 let¹⁴.

3.5 Zneužívání daňových rájů k nelegálním daňovým únikům

Výhodné daňové podmínky, které panují na územích, jež jsou nazývány daňovými ráji, nebyly vytvořeny omylem, ale zcela záměrně. Podnikatele to přímo svádí k daňovým únikům. Cílem zemí, jež tyto podmínky vytvářejí, je získání finančních prostředků do státní pokladny.

Založení společnosti na území, které splňuje definici daňového ráje, nezákonné není. Někdy se ovšem jedná o klamný akt ze strany podnikatele s cílem snížit svou daňovou povinnost na minimum, někdy až na nulu. Podnikatel splní všechny potřebné požadavky pro založení sídla společnosti v daňovém ráji, ale tato situace často neodpovídá realitě. Při daňovém řízení se postupuje dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém se píše, že při daňovém řízení je rozhodný skutečný obsah právního úkonu a nikoliv obsah formální (např. zaměstnavatel má formálně sjednanou smlouvu o dílo s jiným subjektem, ale skutečný obsah odpovídá pracovněprávnímu vztahu). Toto ustanovení zákona se snaží zabránit tzv. „simulovaným právním úkonům“, jež prezentují fakta odlišná od skutečnosti. Cílem zastítní skutečný stav těmito formálními úkony často vede k daňovým únikům¹⁵.

¹⁴ Zdroj: <http://www.podnikatel.cz/clanky/za-danove-uniky-hrozi-podnikatelum-vezeni/>.

¹⁵ Podrobněji Boněk, Václav, Pavel Běhounek, Václav Benda a Alena Holmes. Lexikon: Daňové pojmy. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2001. 626 s. ISBN 80-7208-265-5.

3.5.1 Metody daňových úniků

Způsoby, jakými peníze mizí v daňových rájích nelegálně, jsou:

- pomocí převodních cen, tzv. transfer pricing nebo
- manipulací s náklady.

Transfer pricing

Transfer pricing využívají sdružené podniky při převádění zboží z jedné společnosti do druhé. A to pomocí manipulace s cenou operací mezi mateřskou a dceřinými společnostmi sídlících v jiných státech. Pointou je stanovení ceny těchto operací na základě daňového plánování, které především využívá mezer v zákonech jednotlivých zemí. Cílem je upravit ceny tak, aby největší část zisku byla v té zemi, v které jsou výhodnější daňové podmínky. K daňovému úniku potom dochází tím, že např. při dovozu zboží se pořizovací cena navýší, při vývozu dochází ke snížení prodejní ceny.

Společnost sídlící v ČR bude vyvážet zboží např. do švýcarské společnosti za nízkou cenu „x“ a ta jej prodá bez jakékoliv úpravy jiné české společnosti, ale za vysokou cenu „xxx“. Pokud tyto společnosti spadají pod jeden koncern¹⁶, vyprodukují vyšší zisk než za situace, kdy by česká společnost byla osamocená a nespádala do žádné holdingové struktury. Vysvětlení je takové, že první společnost, díky tomu, že zboží prodá za nízké ceny, produkuje malý zisk, a tudíž bude platit nízkou daň. Společnost ve Švýcarsku bude mít sice velký zisk, ale vzhledem k jejich výhodnému daňovému režimu platí nízkou daň. Poslední společnost, která zboží nakupuje, sníží svůj daňový základ tím, že nakupuje za vysokou cenu.

Manipulace s náklady

Principem je, že příjmy, které pocházejí ze zahraničí, nejsou následně převedeny do země, kde společnost sídlí, ale jsou fakturovány služby, ke kterým nikdy nedošlo nebo fakturace za existující služby je značně nadhodnocena. Z tohoto vyplývá, že si společnosti účtuje náklady, které nikdy ve skutečnosti nevynaložila. Pro tyto aktivity jsou zakládány i fiktivní podniky, jejichž činností je „výroba“ faktur¹⁷.

¹⁶ Koncern neboli holding. Holdingem se rozumím sdružené obchodní společnosti, kdy v tomto sdružení figuruje jedna společnost, která je, dá se říct hlavní, odborně nazývaná mateřská společnost. Ta potom řídí jednu či více společností, nazývané dceřiné společnosti.

¹⁷ Podle Jean- Claude Martinez. Daňový únik. 1. vyd. HZ Praha, spol. s r.o., 1995. 144 s. ISBN 80-901918-3-5.

3.6 Využití daňových rájů jako místo pro založení offshore společnosti

Na začátku je třeba říci, že založení offshore společnosti je vhodné pro zahraniční společnosti. Pokud založení společnosti nebude odporovat zákonům ČR, ani zákonům v zemi založení, je nutno říct, že nejde tedy o nic nelegálního.

Založení offshore společnosti je zde myšleno ve vztahu k již fungující firmě, např. v ČR, která se rozhodne přenést sídlo společnosti do daňového ráje, tedy na území, kde jsou pro zahraniční firmy vytvářeny daňově velmi příznivé podmínky. Ačkoliv je snížení daňové povinnosti pro firmy velmi důležité, není to jediný motiv, proč volí offshore podnikání. Proto se lze setkat i s offshore firmami, které se nacházejí na takovém území, kde zdanění firem dosahuje podobné výše jako v ČR, nebo dokonce i vyšší. Důvodem může být například odlišné právní prostředí, ochrana majetku, vyhnutí se regulací některých podnikatelských aktivit, ale dokonce i image zahraniční firmy. Prioritou číslo jedna, podle našeho názoru, je, anonymita vlastnictví, tzn., že z obchodního rejstříku v dané zemi s výhodným daňovým režimem nelze zjistit, kdo je majitelem firmy a to je velké lákadlo pro podnikatele¹⁸.

Samotné založení offshore společnosti je specifické pro každou danou zem. Lišit se mohou formami společností, základním kapitálem, dobou potřebnou k založení, nároky na vedení firmy, výši zdanění atd. Podnikatelé nejčastěji volí pomoc specializované firmy, která se zabývá zakládáním offshore společností. Výhodné je to z toho důvodu, že tyto firmy jednak dokonale znají jak místní zákony, tak zákony zemí, v kterých nabízí založení offshore společnosti, ale osobně znají i registrační agenty v dané zemi.

3.6.1 Čechy nejčastěji využívané daňové ráje

Podle agentury ČEKIA čeští podnikatelé své firmy nepřesouvají jen za vidinou nízkého či nulového zdanění, ale obecně za příznivějším podnikatelským prostředím, mezi které určitě patří stabilní podmínky pro podnikání, které v tuzemsku nenachází. Neustále změny zákonů, podmínek pro podnikání apod. rozhodně nepřispívají ke spokojenosti podnikatelů v ČR.

V této kapitole jsou uvedeny základní informace o zemích, do kterých české společnosti nejčastěji stěhují svá sídla. V této bakalářské práci jsou uvedeni tři zástupci

¹⁸ Zdroj: <http://www.akont.cz/cz/424.vyuzit-danovy-raj-je-podobne-jako-vyuzit-danoveho-poradce>.

tzv. onshore zemí a tři zástupci tzv. offshore zemí. Přehled dalších zemí, které jsou pro české podnikatele nejatraktivnější jako daňový ráj, ukazuje obrázek č. 3.2.

obrázek č. 3.2: Přehled daňových rájů využívaných českými podnikateli

Zdroj: www.cekia.cz

Nizozemsko

Nizozemí není klasickým daňovým rájem vzhledem k jeho relativně vysokému daňovému zatížení příjmů společností, které se pohybuje mezi 20-25,5 %. Nizozemí je především využíváno pro sídla mateřských společností holdingů. Hlavními důvody, proč podnikatelé stěhují svá sídla společností do Nizozemí, jsou především stabilní a flexibilně obchodně právní režim, stabilní daňové předpisy a vstřícná daňová správa. Navíc nizozemské firmy mají velice dobrou pověst ve světě. Díky existenci smlouvy o zamezení dvojího zdanění, která byla sepsána Českou republikou a Nizozemím, jsou poskytovány další daňové úlevy¹⁹.

V Nizozemí v polovině roku 2012 sídlilo 4 519 českých firem, oproti roku 2011 vzrostlo toto množství pouze o 18 firem²⁰.

USA

Stejně jako Nizozemí ani Spojené státy americké nejsou klasickým daňovým rájem, ale za splnění určitých podmínek se tak chovají. Zajímavé je, že samy jsou zastánci boje proti daňovým rájům a odlivu peněz ze země rezidentury, ale přitom samy nabízejí daňové úlevy.

¹⁹ Zdroj: <http://www.unieoffshore.cz/?page=7.exodus-firem-do-danovych-raju-loni-zesilil>.

²⁰ Zdroj: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/381-tz120807>.

Právní forma podnikání, která se využívá při daňovém plánování a bude profitovat ze zvýhodněných daňových podmínek, se nazývá LLC neboli Limited Liability Company. Tuto právní formu podnikání smí využít nerezidentní subjekty, pokud splní podmínky, kterými jsou:

- firma nesmí být spoluvlastněna Američanem, dále
- nesmí mít v USA žádné daňové povinnosti,
- nesmí obchodovat s americkými rezidenty a
- v USA této společnosti nesmí plynout žádný příjem a nesmí zaměstnávat americké občany.

Za splnění těchto podmínek se společnost vyhne všem federálním daním a také není povinna podávat jakékoliv federální informační výkazy IRS, což je federální daňový úřad v USA.

Za výhodu, která plyne ze založení této právní formy společnosti, lze jistě považovat ochranu majetku společníků, protože ti za vzniklé dluhy, závazky či povinnosti společnosti vůči třetí straně neručí osobním majetkem.

Pokud bychom shrnuli výhody, které nabízí USA při založení LLC v některých z jejích států, byla by to především prestiž americké společnosti, jednoduché a rychlé založení (2-5 týdnů) za nízké poplatky, vysoká míra flexibility při řízení společnosti, nulové zdanění (za splnění určitých podmínek) a anonymita.

Tato právní forma podnikání disponuje i určitou nevýhodou, nemá možnost využívat smluv o zamezení dvojího zdanění. Z toho vyplývá, že některým zdaněním se prostě nevyhne. Musí platit srážkové daně z vyplacených dividend a plateb, které mají podobný charakter²¹.

Počet českých společností založených v některém ze států USA je 2 873 k pol. roku 2012, oproti roku minulému vzrostl tento počet o 123 společností²².

²¹ Zdroj: <http://www.europa.cz/cz/usa-1404041451.html>.

²² Zdroj: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/381-tz120807>.

Kypr

Kypr je v současné době pro investory velice atraktivní, hlavně pro zakládání holdingových společností. Láká především na atraktivní daňový systém, stabilní a propracované právo a navíc je členem Evropské unie a Evropské měnové unie. Dokud Kypr nevstoupil do EU, byl klasickou offshore zemí, kde sazba daně z příjmů byla jen 4,25 %. Ovšem před vstupem do EU musel být daňový systém novelizován, aby odpovídal normám EU a doporučením OECD. I po vstupu do EU patří dál k zemím, které nabízí určitým typům společností, především holdingu výhodné daňové podmínky.

Daňový systém, díky kterému je Kypr atraktivním, vypadá takto

- sazba daně z příjmu je 10 %,
- pro holdingové společnosti je výhodou, že je zavedeno osvobození příjmů z dividend a prodejů podílů v dceřiných společnostech,
- při prodeji cenných papírů přes kyperskou společnost nedochází ke zdanění,
- srážkové daně Kypr zrušil zcela.

Kromě daňových výhod nabízí Kypr i jiné výhody, jako je benevolentnost místních úřadů, které si cení každého investora a při posuzování daňově uznatelných náklad jsou velice vstřícní, velký počet smluv o zamezení dvojího zdanění, diskretnost, kterou zajišťuje místní legislativa vztahující se k obchodním činnostem na Kypru a díky které jsou zahraniční investoři pod ochranou proti jakémukoliv prozrazení údajů o jejich osobě a v obchodním rejstříku lze zjistit pouze název společnosti, její číslo, datum založení a zda je společnost v likvidaci²³.

V polovině roku 2012 sídlilo na Kypru 1 784 českých firem, od roku 2011 tento počet vzrostl o 79 společností²⁴.

Seychely

Seychelské souostroví je tím klasickým daňovým rájem karibského typu. Podle OECD jsou Seychely zařazeny na bílou listinu, což ale nemá za následek únik důvěrných informací. Spíš je to vnímáno pozitivně, jako důkaz moderní legislativy a flexibility Seychel.

²³ Zdroj: <http://www.unieoffshore.cz/?page=kypr>.

²⁴ Zdroj: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/381-tz120807>.

Daňově zvýhodněnými subjekty jsou:

- společnosti, které upravuje speciální zákon, který Seychely zavedly a kde jsou podmínky pro založení a fungování tzv. IBC společnosti. Při splnění určitých podmínek, mezi které se řadí zákaz obchodování na území ostrovů, poskytování sídla jiným společnostem nebo vykonávání pojišťovací činnosti a dále nemožnost vlastnit nemovitý majetek, je IBC společnost osvobozena od platby daně z příjmů, přičemž odvádí státu pouze roční paušál, který činí po celou dobu životnosti společnosti 100 USD. Z toho vyplývá nepovinnost vedení účetnictví, předkládání výkazů a daňového přiznání²⁵.

Dalšími výhodami založení společnosti na Seychelách je především možnost vydávání akcií na majitele jako v jedné z posledních offshore zemí. Ve většině ostatních offshore zemí byly tyto akcie po nátlaku vyspělých zemí zrušeny. A dále nepřístupnost obchodního rejstříku veřejnosti, takže vlastník společnosti je v anonymitě.

Seychel jako daňové ráje se využívá především při mezinárodním obchodu se zbožím a službami, obchodování s cennými papíry a zachování anonymity vlastnictví majetku, zakládání trustů, které stejně jako společnost musí splňovat určité podmínky, aby mohly využívat daňových zvýhodnění. Zakladatel trustu nesmí být rezident Seychel, může jím však být IBC společnost, oproti tomu správce trustu rezidentem Seychel být musí. Dále to mohou být banky, pojišťovny a řadí se sem i mezinárodní obchodní zóna, což je specifikem Seychel. Společnosti působící v této zóně mohou realizovat svou činnost na těchto ostrovech a smí zaměstnávat místní obyvatele, ale podmínkou pro osvobození od daně z příjmu je, že musí veškerou svou produkci exportovat na zahraniční trhy. Další nutností pro daňové zvýhodnění a možnost obchodování v mezinárodní obchodní zóně je tzv. ITZ licence, kterou vydává Seychelský úřad pro mezinárodní obchod²⁶.

V polovině roku 2012 zde sídlilo 465 českých firem, tento počet od roku 2011 vzrostl o 51 společností²⁷.

Britské Panenské ostrovy

Britské Panenské ostrovy jsou tvořeny více než 40 ostrovy v Karibském moři. Lze zde založit offshore společnost IBC, neboli International Business Company, která má formu

²⁵ Zdroj: <http://www.europa.cz/cz/seychelles-1404041440.html>.

²⁶ Zdroj: <http://www.europa.cz/cz/seychelles-1404041440.html>.

²⁷ Zdroj: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/381-tz120807>.

akciové společnosti, jež smí vydávat listinné akcie buď na jméno, nebo na majitele. Ovšem podmínkou akcií na majitele je, že nesmí opustit území ostrovů, takže vlastník těchto akcií má „v ruce“ pouze prohlášení agenta, notáře či správce akcií, že disponuje těmito akciemi a tím i podílem na této společnosti. Tato společnost zde musí mít svého registračního agenta a pro daňové výhody musí splňovat několik podmínek, kterými jsou především zákaz obchodování s rezidenty Britských Panenských ostrovů, společnost zde nesmí vlastnit žádné nemovitosti s výjimkou vlastního sídla a smí podnikat jen v oblastech, na které vláda neuděluje zvláštní licence.

Před založením společnosti je nutné předložit stanovy společnosti a zakladatelskou smlouvu registru firem. Ověřování dokumentů a doručování těchto dokumentů na klientovu adresu prodlužuje dobu založení, která je ve výsledku 2-3 týdny.

Obvykle bývají tyto společnosti zakládány se základním kapitálem v hodnotě 50 000 USD, není zde ale povinnost plně ho splatit. Jediné co společnost musí, je platit roční paušální daň a to ve výši 350 USD. Společnosti, které vydávají akcie na majitele, platí paušální daň ve výši 1 350 USD. Díky paušální dani se po společnostech nevyžaduje vedení účetnictví. Dále jsou zde také osvobozeny veškeré příjmy z dividend, úroků, rent a licenčních poplatků.

Vlastníci těchto firem se nemusí bát prozrazení, registr firem není přístupný veřejnosti a informace lze získat jen o založení společnosti, údaje o sídle a o registrovaném agentovi²⁸.

V polovině roku 2012 zde sídlilo 446 českých firem, oproti roku minulému vzrostl počet o 8 společností²⁹.

Panama

Panama bývá považována za průkopníka v zakládání offshore firem, neboť zákony, které povolovaly osvobození od daní určitým subjektům nebo placení paušální daně byly přijaty ve 30. letech minulého století. Právní kanceláře působící v Panamě, které se zabývaly zakládáním offshore společností, začaly tento způsob podnikání v 80. letech minulého století zavádět i na karibských ostrovech, a tak přispěly k masivnímu rozšíření daňových rájů³⁰.

²⁸Zdroj: <http://www.europa.cz/cz/british-virgin-islands-1404041452.html>.

²⁹ Zdroj: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/381-tz120807>.

³⁰ Zdroj: <http://www.unieoffshore.cz/?page=panama>.

Offshore společnosti, které jsou zde zakládány, se nazývají Non-Resident Companies, neboli nerezidentní společnosti. Nejčastěji mají potom formu akciové společnosti, které mohou vydávat akcie na jméno, ale i na majitele. Zákony požadují alespoň tři ředitele a jednoho akcionáře. Jednatelům potom může být jak PO tak i FO. Nikdo ze jmenovaných do těchto funkcí nemusí být panamským rezidentem. Dále je zde povinnost mít svého registračního agenta.

Doba, za kterou lze společnost založit, je mezi 3-5 ti dny, avšak s rostoucí popularitou této offshore země se tato doba prodlužuje, takže ve výsledku to bývá 1-2 týdny.

Společnosti, které mají sídlo v Panamě a příjmy z jejich aktivit plynou pouze ze zahraničí, platí roční paušální daň ve výši 300 USD. Protože je zde využívána paušální daň, společnosti nemají povinnost předkládat účetnictví a nepodléhají auditu. Pokud by společnost měla i příjmy plynoucí z obchodních aktivit uskutečněných na území Panamy, potom mají povinnost z těchto příjmů odvést daň a jako podklad pro správné stanovení vést účetnictví. Panama je oblíbeným daňovým rájem také pro svou politickou i ekonomickou situaci.

Mimo akciové společnosti lze zde zakládat i nadace a dále je Panama velmi oblíbená pro registrování lodí.

Nevýhodou této offshore země je, že registr firem je přístupný veřejnosti. Společnosti pro zvýšení anonymity mohou využít tzv. Nominee Service³¹.

V polovině roku 2012 zde sídlilo 193 českých firem, od roku 2011 vzrostl počet pouze o 3 společnosti³².

3.6.2 Počty českých společností v daňových rájích

V tabulce č. 3.2 budou uvedeny offshore či onshore destinace, které zaznamenaly největší nárůst během roku 2006 – 2012. Země jsou seřazeny abecedně. Tyto údaje analyzuje Česká kapitálová informační agentura (ČEKIA), ne jejichž internetových stránkách lze nalézt počty českých společností v zemích, které zde nejsou uvedeny.

³¹ Zdroj: <http://www.europa.cz/cz/panama-1404041453.html>.

³² Zdroj: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/381-tz120807>.

Tabulka č. 3.2: Počty českých společností v daňových rájích

Destinace	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Belize	32	43	55	77	83	94	118
Britské Panenské ostrovy	359	406	441	424	422	438	455
Hongkong	33	33	41	49	59	69	80
Kypr	663	956	1 150	1 411	1 550	1 705	1 904
Lucembursko	720	864	935	1 241	1 254	1 192	1 173
Nizozemí	3 042	3 274	3 474	4 551	4 519	4 501	4 443
Panama	72	78	108	162	170	190	199
Seychely	130	167	225	262	330	414	512
Spojené arabské emiráty	97	97	133	162	184	214	225
USA	1 888	2 021	2 135	2 545	2 635	2 750	2 903 ³³

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak již bylo několikrát napsáno, výše zdanění zisků firem není hlavním důvodem, proč podnikatelé z Česka utíkají, resp. proč je jejich firma řízena z některého offshore či onshore území. Vlastníci firem hledají způsoby, jak se placení daní v ČR vyhnout především proto, že placení daně ze zisku momentálně vnímají jako peněžní prostředky, které plynou do státního rozpočtu a nejsou efektivně vynaloženy na to, aby se zde zlepšilo podnikatelské prostředí, resp. výše daní neodpovídá úrovni služeb, které od státu podnikatelé dostávají. Podnikatelé intenzivně vnímají i časté kauzy v tisku, kdy vyjdou najevo podplacené a pochybné veřejné zakázky. Proč by oni měli za takové aktivity platit. A proto budou třeba raději platit i o něco vyšší daně s tím, že v dané zemi je „přátelštější“ prostředí k podnikání. V takových zemích bere stát podnikatele jako své klienty, které si „hýčká“, aby je udržel na svém území. V ČR je tomu spíše naopak, firmy jsou zde „otroky“ státu. Primárním důvodem, proč firmy odcházejí, je zajištění anonymity vlastnictví a ochrany majetku (např. veřejnost z obchodního rejstříku Seychelské republiky, zjistí název společnosti, sídlo podnikání a údaje o registračním agentovi).

³³ Zdroj: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/469-tz130211>.

3.7 Boj proti daňovým rájům

Organizací bojujících proti daňovým rájům je hodně. Určitý boj proti těmto územím vede MMF, OECD, FATF, Světová banka, Evropská unie, OSN, ale každá organizace se na tento „boj“ zaměřuje ze svého úhlu pohledu, kterým může být finanční stabilita, daňové úniky, praní špinavých peněz, boj proti korupci a další.

Proti přesunu příjmů do daňových rájů, bojují způsoby jako je:

- srážková daň u zdroje příjmů,
- zdanění stálých provozoven,
- zdanění společností podle místa, odkud je skutečně řízena, ne podle toho, kde má své sídlo,
- převod majetku a přemístění sídla společnosti, případně částí jejích aktivit,
- převod příjmu na jiný druh příjmu,
- administrativní metody
- uzavírání smluv o zamezení dvojího zdanění.³⁴

Sestavování a aktualizaci seznamu daňových rájů má na starosti OECD. V roce 2009 jej rozdělily na 3 úrovně a to na černou, šedou a bílou listinu, přičemž:

- černá listina zahrnuje země, které absolutně odmítají jakoukoliv spolupráci při výměně informací pro daňové účely,
- na šedé listině se vyskytují země, které přislíbily spolupráci, ale ještě nepodepsaly žádné dohody o výměně informací pro daňové účely a
- na bílé listině jsou ty země, které plně spolupracují s OECD, co se týče transparentnosti a výměny informací pro daňové účely³⁵

OECD s FATF stanoví vždy podmínky, které musí daňové ráje dodržovat (a ne jenom ony), aby se neocitly na černé listině. Nicméně i za dodržení podmínek stanovených OECD a FATF dokážou daňové ráje nabídnout takové prostředí, které je pro podnikatele atraktivní.

³⁴ Zdroj: <http://www.akont.cz/cz/nejobvyklejsi-metody-boje-danovych-uradu-ve-vyspelych-zemich-proti-vyuzivani-metod-agresivniho-danoveho-planovani>

³⁵ Zdroj: <http://www.akontsklovaia.sk/sk/303.oecd-a-mezinarodni-vymena-informaci>.

Země, které figurují na černé listině, jsou považovány za nedůvěryhodné. Může dojít k tomu, že místní banky budou mít potíže s převáděním prostředků do zahraničí a místní společnost budou těžko hledat obchodní partnery, natož aby si mohly založit účet u zahraniční banky.

K 18. květnu 2012, dle zprávy OECD, není na černé listině žádná země³⁶.

3.8 Dílčí závěr

Ke konci této kapitoly můžeme napsat, že i ten nejdokonalejší systém vybírání daní nezabrání tomu, aby nedocházelo k daňovým únikům. To ovšem neznamená, že by stát měl vzdávat již „rozjetý“ boj proti daňovým únikům, spíše by se měly kompetentní osoby zamyslet nad efektivností jejich práce či rozhodnutí, co se týče způsobů, kterými se snaží těmto únikům zabránit.

Z této kapitoly lze usoudit, že většině lidí nedělá problém platit daně, ovšem do určité míry výše zdanění, což je u každého ale individuální. Co se týče firem, mohli jsme se dočíst, že primární cíl - ušetřit na daních - je již minulostí, nyní se tímto cílem stala především stabilita a anonymita.

Představením vybraných států, jež mají statut daňového ráje, jsme chtěli čtenáři přiblížit, že nejde vždy jen o slunné ostrůvky „na konci světa“, ale také, že za určitých podmínek, může jít o standardní ekonomiky.

³⁶ Zdroj: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/43606256.pdf>.

4 Charakteristika daňových rájů

Tato kapitola se bude zabývat tím, co vlastně daňové ráje jsou, jaká je jejich charakteristika a možnosti, jak jich lze využít pro daňové plánování. Ale také jak prostřednictvím daňových rájů dochází k nelegálním daňovým únikům.

4.1 Definice daňového ráje

V představách laické veřejnosti vypadají daňové ráje jako ostrovní oblasti nacházející se někde „na konci světa“, kde se neplatí vůbec žádné daně. Milionáři si leží na pláži a užívají si sluníčka, zatímco jejich peníze jsou bez jakékoliv snahy zhodnocovány. Tato představa ovšem ani trochu nevypovídá o tom, jak fungují daňové ráje ve skutečnosti.

Neexistuje přesná definice, která by jednoznačně definovala, jak daňové ráje vypadají. Lze napsat, že jím je každé území, jehož zákony umožňují určitým nebo všem subjektům, ale i jejich ekonomickým aktivitám či majetku, nízké nebo nulové zdanění. Jedná se hlavně o zdanění příjmů za cílem přilákat zahraniční kapitál na své území³⁷.

4.2 Typické znaky daňových rájů

Daňové ráje se mohou dále nazývat offshore centra, daňové oázy nebo země s privilegovaným daňovým režimem³⁸.

Dle OECD jsou daňové ráje definovány jako prostředí, kde:

- nejsou uvalovány žádné nebo pouze nominální daně,
- nedostatek transparentnosti, co se týče stanovení a výběru daní a
- zamezení přístupu k informacím o poplatnících, jež využívají výhod nízkého nebo nulového zdanění³⁹.

³⁷ Podrobněji Boněk, Václav, Pavel Běhounek, Václav Benda a Alena Holmes. Lexikon: Daňové pojmy. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2001. 626 s. ISBN 80-7208-265-5.

³⁸ Podrobněji Petrovič, Pavel. Encyklopedie daňových rájů a jejich využití. 1. vyd. Praha: AKONT, 1998. 458 s.

³⁹ Podle Láchová, Lenka. Daňové systémy v globálním světě. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. 272 s. ISBN 978-80-7357-320-1.

Pro subjekty, jež investují v daňových rájích, ovšem není důležité pouze nízké nebo žádné zdanění, ale i další charakteristiky, které jednoznačně patří k daňovým rájům a těmi jsou:

- dobré bankovní služby,
- přísně střežené bankovní tajemství,
- vysoce profesionální právní služby a vymahatelnost práva,
- jednoduchá pravidla pro založení společnosti
- vyspělá infrastruktura,
- politická a ekonomická stabilita.⁴⁰

Co se týče bankovního tajemství, pokud by české úřady požadovaly některé informace např. z bankovního účtu ve Švýcarsku, jejímž vlastníkem je český občan, musí zaslat žádost jejich příslušnému úřadu, v které musí být řádně odůvodněno, proč informace žádají.

4.3 Daňově zvýhodněné subjekty

V této podkapitole budou jednotlivě popsány možnosti založení subjektů, jež jsou v daňových rájích určitým způsobem zvýhodněny.

Offshore společnosti

Jak už bylo napsáno, založení (registrace) offshore firmy není nijak složité. Pro jednoduchost, rychlost a nízké náklady při založení jde o nejpoužívanější způsob založení subjektu v daňovém ráji.

Na území, kde jsou založeny, musí mít offshore společnost registrované sídlo a registračního agenta. Ve většině případů mají totožné sídlo.

⁴⁰ Podle Láchová, Lenka. Daňové systémy v globálním světě. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. 272 s. ISBN 978-80-7357-320-1.

Vznik a existenci právnických osob upravují jak u nás, tak kdekoli jinde právní předpisy. Každé offshore centrum má jiné právní předpisy a podle toho lze rozdělit offshore společnosti do tří kategorií.

a) Společnosti založené podle speciálních zákonů

Téměř všechna offshore centra, tedy určité země, které nabízí zvýhodněné daňové podmínky pro offshore společnosti, mají minimálně dva zákony, jež upravují obchodní společnosti a to z toho důvodu, že nabízí rozdílné podmínky pro založení, resp. vznik, fungování, zánik a zdaňování jednak společností domácích a jednak offshore společností. Ty, které byly založeny podle předpisů zákona, kterým se řídí offshore společnosti, nazýváme mezinárodní (International Companies) nebo mezinárodní obchodní společnosti (International Business Companies). Ovšem to, že mají výhodnější podmínky než firmy domácí, je na úkor toho, že mají omezené možnosti podnikání v zemi, kde jsou založeny.

b) Společnosti založené podle všeobecného zákona o společnostech

V několika státech jsou offshore společnosti zakládány podle stejného zákona jako společnosti domácí. Takto založené offshore firmy jsou nazývány nerezidentskými společnostmi. Daný stát jim poskytuje výhodné podmínky pro zdanění jejich zisků výměnou za to, že nesmějí podnikat, ani mít žádné příjmy ze země založení. Popřípadě může daný stát požadovat i další podmínky (například to, že zaměstnanci a jednatele offshore společnosti nesmí být rezidenty daného státu)

c) Daňově osvobozené společnosti

Způsobem založení jsou totožné s předchozím typem, ovšem liší se tím, že nízké nebo nulové zdanění jim nezajistí automaticky splnění určitých podmínek, ale musí zaslat žádost kompetentnímu orgánu, který má dohled nad offshore subjekty.

Výhody offshore společností

Offshore společnosti založené v daňových rájích mají širokou škálu výhod, mezi které patří nulové nebo velice nízké daňové zatížení. Offshore společnosti ve většině daňových rájů nemají povinnost platit daň, ale jako kompenzaci platí každoročně paušální vládní poplatek. Nicméně v některých offshore centrech se můžeme setkat i s nízkou procentní sazbou na daň z příjmů nebo dokonce i se sazbou, kterou jsou zdaňovány domácí společnosti. Další výhody, které nenabízí všechna, nebo většina offshore center, ale je to záležitostí jednotlivých zemí, je osvobození od daně z kapitálových zisků, osvobození od daně z dividend, osvobození

od daně z příjmů fyzických osob, osvobození od DPH, daňové prázdny, minimální kontrola ze strany úřadů či vlády, nepovinnost vést účetnictví a anonymita, která se váže k offshore společnosti a jejímu vlastníkov. V minulosti docházelo k „praní špinavých peněz“, takže do daňových rájů proudily peníze např. z obchodů s drogami apod. Momentálně však offshore centra mají právní předpisy, které omezují zneužití anonymity pro nezákonné účely. Pravděpodobně ale až po nátlaku ze strany vyspělých zemí.

Partnership

Partnership je jedna z možností podnikání založená na sdružení dvou či více lidí, kteří mají stejný podnikatelský záměr a kde každý ze společníků přispívá k podnikání svými finančními zdroji, majetkem, dovednostmi a profesními znalostmi za účelem dosažení zisku. O zisk či případnou ztrátu se potom společníci dělí tak, jak si dohodli ve společenské smlouvě, ve které mimo jiné najdeme i ostatní ustanovení, která se týkají jejich společného podnikání.

Partnership vychází z angloamerického práva a lze jej rozdělit na dva druhy, přičemž základní rozdíl mezi oběma formami je míra odpovědnosti a účasti na řízení jednotlivých společníků. Partnership může být:

- *General partnership*, jež lze přirovnat k obchodním společnostem zakládaných v ČR. Zisk, odpovědnost a řízení je stejnou měrou rozděleno mezi všechny partnery, pokud se ve společenské smlouvě nedohodnou jinak.
- *Limited partnership*, kterou lze přirovnat ke komanditní společnosti v ČR, kdy jeden ze společníků za závazky společnosti ručí vždy neomezeně, přičemž druhý společník ručí pouze do výše nesplaceného vkladu. Limited partnership je právě ten společník, který ručí pouze do výše nesplaceného vkladu. To lze jistě vnímat jako výhodu. Nevýhodou je oproti tomu to, že nemůže za společnost jednat ani zasahovat do jejího řízení, má právo jen na podíl na zisku.

Podstatným rozdílem mezi naší ať už obchodní společností či komanditní společností je to, že partnership nemá právní subjektivitu.

Partnership lze založit smlouvou mezi dvěma či více osobami. Pro uzavření smlouvy nejsou kladeny žádné formální požadavky, takže účastníci mají na výběr, zda smlouvu uzavřou písemně či pouze ústně. Tento vztah zaniká v případě, že zemře kterýkoliv z partnerů.⁴¹

Trust

Podstatou je vztah mezi zakladatelem a správcem trustu, který je založen na principu převedení majetku zakladatele do vlastnictví správce trustu, což ilustruje obrázek č. 4.1. To znamená, že správce trustu se nyní stává vlastníkem převedeného majetku. Tento vztah je upraven smlouvou, přičemž to není podmínkou. Trust lze sjednat i ústně, ale tento způsob nepovažujeme za rozumný. Nespornou výhodou je tedy to, že zakladatel již není vlastníkem majetku, tudíž jeho závazky nemohou být tímto majetkem uspokojeny. Při založení trustu zároveň zakladatel sepiše listinu, kde uvede jak má správce trustu s majetkem dále nakládat a kdo bude příjemcem výnosů z tohoto majetku, přičemž tento výnos může být ve formě peněžní tak i naturální. Příjemce výnosu, který je také jinak nazýván jako beneficiant, může být jeden či více. Zakladatel má také možnost určit protektora, který bude správce trustu kontrolovat, zda jedná podle smlouvy, jež mezi sebou sjednali.⁴²

Po založení trustu potom původní vlastník majetku zůstává v anonymitě, zakladatel již není vlastníkem majetku a díky tomu je tento majetek chráněn před nárokováním třetích osob (věřitelů, druhých z manželů při rozvodu apod.). Tím, že zakladatel již majetek nevlastní, slouží trust i k minimalizaci daňové povinnosti, zejména lze tak snížit dědické a majetkové daně. Protože trust není kontrolován žádným úředním orgánem, správce trustu nemá povinnost komukoliv sdělovat jakékoliv informace, které se týkají daného trustu. Nespornou výhodou je, že beneficiant může být i sám zakladatel. Pro všechny tyto výhody je trust velmi oblíbeným zakládáním subjektem v daňových rájích.

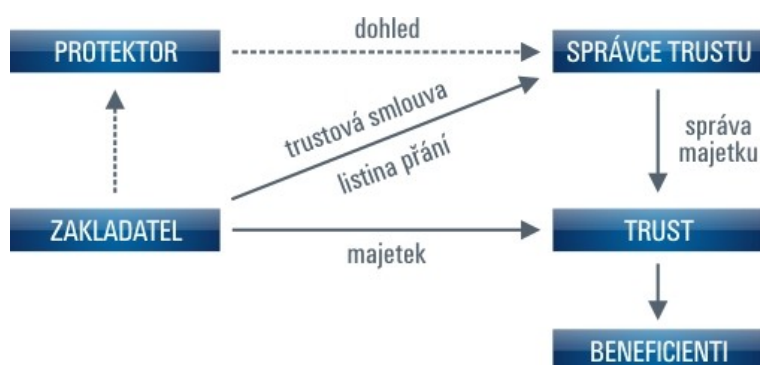
Častý je vznik trustu závětí. Zakladatel ve smlouvě odkáže svůj majetek nejčastěji blízkému rodinného přítele, přičemž ho také jmenuje správcem trustu. Tento správce má poté povinnost tento majetek spravovat ve prospěch beneficiantů, kterým je nejčastěji druhý z manželů či děti. Obvykle bývá tato povinnost časově omezena⁴³.

⁴¹ Podrobněji Leservoisier, Laurent. Daňové ráje. 1.vyd. Praha: HZ, 1996. 122 s. ISBN: 80-86009-07-6.

⁴² Zdroj: <http://www.akont.cz/cz/trusty-vyhody-a-vyuziti?gelid=CNKKtoyb57MCFUpd3godlnUA-A>.

⁴³ Podrobněji Petrovič, Pavel. Encyklopedie daňových rájů a jejich využití. 1. vyd. Praha: AKONT, 1998. 458 s.

Obrázek 4.1: Schéma trustu

Zdroj: <http://www.akont.cz/cz/trusty-vyhody-a-vyuziti?gclid=CNKKtoyb57MCFUpd3godInUA-A>

Nadace

Nalezneme ji především v zemích s kontinentálním právním systémem a podobně jako trust má sloužit k ochraně majetku.

Nadace je oproti trustu právnickou osobou, založena smí být jen na předem stanovený nekomerční účel a musí být registrována u příslušného úřadu. Majetek nadace je tvořen jednotlivými vklady zakladatelů, kteří se tímto vzdávají vlastnictví. Ale i nadace, stejně jako trust, má tento vložený majetek spravovat ve prospěch beneficentů. Stanovy, které jsou základním dokumentem nadace, obsahují mimo jiné také informace o těchto příjemcích prospěchu z majetku.

Výhody jsou obdobné jako v případě trustu, práva třetích stran na tento majetek nelze uplatnit.

Ve většině zemí jsou nadace kontrolovány vládou či kontrolním orgánem, nicméně lze najít ještě země, které této kontrole nepodléhají⁴⁴

Rozdíl mezi trustem a nadací

Trust i nadace, jak bylo napsáno, slouží pro ochranu majetku původního vlastníka před nárokováním třetích osob a spravování tohoto majetku ve prospěch beneficenta. Ovšem jsou tu některé rozdíly - např., nadace oproti trustu, který je založen v podstatě na vztahu dvou osob, je právnickou osobou. Trust je uznáván pouze v zemích s anglicko-americkým právním systémem, nadace jsou zakládány v zemích s kontinentálním právním systémem. Nadace je ve většině případů založena pro nekomerční účely, které mohou sloužit veškeré

⁴⁴ Podrobněji Petrovič, Pavel. Encyklopedie daňových rájů a jejich využití. 1. vyd. Praha: AKONT, 1998. 458 s.

veřejnosti, ale právem zakladatele je určení osob, jež z majetku, který je do nadace vložen, budou mít prospěch. Zatímco trust je možno zřídit k jakémukoliv účelu, ve většině případů ve prospěch určité osoby. Trust je často dojednáán na dobu určitou, oproti nadaci, která funguje, dokud je plněn účel, pro který byla založena. Osoby, které mají prospěch z majetku vloženého do trustu, mohou být i samotnými vlastníky, v nadaci toto nelze.

Banky

Aby offshore banky mohli v offshore centrech provozovat bankovní činnosti a využívat tak výhod speciálního daňového režimu, musí v místě své registrace získat licenci. Existují dva typy licencí, které mohou offshore banky získat, a to:

- neomezená licence, kdy mohou své služby poskytovat komukoliv a
- licence omezená, kdy je vymezen určitý okruh osob, kterému lze své služby nabízet.

Offshore bankovníctví bylo pro daňové ráje skvělou příležitostí pro zvýšení zaměstnanosti i pro zvýšení příjmů do státního rozpočtu, díky ročním licenčním poplatkům. Ovšem pokud by tyto banky nebyly dostatečně regulovány ze strany státu, mohla by offshore centra o tyto výhody spojené se vznikem offshore bankovníctví také rychle přijít. Proto stanovila přísná pravidla pro získání licence k provozování offshore bankovníctví. Jsou to jednak:

- vysoké nároky na žadatele o vydání licence, takže dnes jsou majiteli těchto licencí především dceřiné společnosti známých a prosperujících bank, dále
- přijaly zákony ve snaze zabránit „praní špinavých peněz“, např. při obchodu s drogami, zbraněmi apod., takže offshore banky při podezření, že přijaté peníze pochází z takovýchto činností, mají oznamovací povinnost příslušnému orgánu, přičemž se to nebere jako porušení povinnosti dodržovat bankovní tajemství a
- spolupráce s dalšími zeměmi, kdy jde především o spolupráci v boji proti organizovanému zločinu.

Nejčastějším případem offshore bankovníctví je založení pobočky zahraniční banky v offshore centru. Hlavní činností těchto poboček je příjem finančních prostředků pocházejících od nerezidentů (i od mateřské banky) a jejich následné půjčování nerezidentům. Zisk, který jim plyne ze zapůjčovaného kapitálu, je zdaněn minimální sazbou.

Většina těchto offshore poboček nabízí výhodné zúročení vkladů, aniž by prováděly rizikové investice. Je to dáno tím, že není uvalena žádná daň na vyplácené úroky a také tím, že samotné banky platí velmi nízké daně ze zisku.

Pojišťovny

Poskytovanými službami jsou tyto pojišťovny založené v některém v offshore centru obdobné pojišťování v ČR, avšak díky tomu, že hranice neomezují poskytování finančních služeb, mohou jejich služby využívat lidé z celého světa a pojišťovny tak těží z výhod offshore center, mezi které především patří:

- nízká regulace jejich činnosti ze strany státu, oproti České republice.
- Nižší částka základního kapitálu při založení.
- Nízké či nulové zdanění příjmů v zemi, ve které jsou registrovány.

Krom těchto nezávislých pojišťoven lze v offshore centrech objevit i pojišťovny závislé, neboli kaptivní pojišťovny, které jsou zakládány podnikatelským subjektem za účelem pojistit si své vlastní potřeby. Z toho vyplývá několik výhod a to, že pojistná smlouva je „šitá na míru“ klienta a zahrnuje i specifické problémy při určitém druhu podnikání. Marže této pojišťovny spadá pod mateřskou společnost a úplné osvobození od daně z příjmů.

Vedle výhod jsou tu ovšem i nevýhody a těmi je např. potřebný kapitál pro založení kaptivní pojišťovny, který tak nemůže být využit pro jiné ekonomické aktivity mateřské společnosti, administrativní náklady a možnost vykázání ztráty, nikoliv zisku⁴⁵.

⁴⁵ Zdroj: <http://www.akont.cz/cz/24.kaptivni-pojistovny>.

4.4 Využití daňových rájů

Nejčastějším podnětem pro využití těchto oblastí je snaha o minimalizaci daňového zatížení, resp. daňová optimalizace.

Mezinárodní obchod

Mezinárodní obchod se zbožím se řadí mezi nejčastější podněty využití offshore společností. Subjekt, který je založen ve vhodné oblasti, může být řídicím centrem pro obchodní transakce. Daňovou úsporu zde nacházíme v rámci řízení logistiky, kdy je využíváno zón volného obchodu, bezcelních pásem a svobodných celních skladů.

Holdingové společnosti

Holdingové společnosti jsou takové společnosti, které vlastní akcie jiných společností, čímž mají možnost je ovládat a kontrolovat, musí však vlastnit nejméně 51% akcií dané společnosti. Samy se však nezabývají žádnou obchodní činností. Holdingová společnost bývá nazývána mateřskou, podřízené společnosti jsou potom dceřiné⁴⁶. Podstatou tedy je, aby mateřská společnost sídlila v některé zemi s privilegovaným daňovým režimem, kam bude potom směřován zisk z dceřiných společností a tím bude využito minimálního zdanění. Nejčastěji využívanými zeměmi je Nizozemí, USA a Seychely.

Příjmy z duševního vlastnictví

Firma sídlící v zemi s běžným daňovým zatížením bude zdaňovat příjmy z licenčních poplatků jimi drženého duševního vlastnictví (patent, značka, know-how) jednak daní země, v které sídlí, a pokud budou plátcí licenčního poplatku z jiné země, zaplatí ještě srážkovou daň. Z tohoto důvodu je takové vlastnictví raději drženo ve společnostech registrovaných v zemích, které využívají smluv o zamezení dvojího zdanění a zároveň také disponují nízkým daňovým zatížením⁴⁷.

Anonymita vlastnictví

Velice rozšířené je využívání offshore společností, které skrývají identitu vlastníka majetku a ten se tak může vyhnout daním z majetku, příjmů, kapitálových zisků, dědickým daním, které bývají v zemi rezidentury často vysoké a nárokování třetích stran.

⁴⁶ Zdroj: vlastní materiály ze střední školy.

⁴⁷ Podrobněji Petrovič, Pavel. Encyklopedie daňových rájů a jejich využití. 1. vyd. Praha: AKONT, 1998. 458 s.

V kapitole, kde jsme se zabývali subjekty, jež jsou zvýhodněny v daňových rájích, jsme psali o tzv. trustech a nadacích. Právě tyto formy jsou využívány pro anonymní držení majetku.

Poskytování služeb

Služby jako poradenství, vyjednávání s obchodními partnery, získávání nových odběratelů, vzdělání, školení, právní služby, obecně by se dalo napsat služby související převážně s podnikáním, by měly tvořit logickou součást dovozních a vývozních operací. Takovéto služby bývají společně organizovány přes společnost, která má sídlo v některém z daňových rájů.

Investování do cenných papírů

Často vysoké zdanění prodeje cenných papírů v zemi rezidentury prodávajícího vede k tomu, že investiční cenné papíry bývají často soustřeďovány do oblastí s nižším daňovým zatížením. Tato výhoda je využívána jak velkými tak i drobnými investory⁴⁸

Mezinárodní financování

Založením společnosti v jedné z offshore zemí, jejímž předmětem mimo jiné bude poskytování půjček, bude zabráněno tomu, aby úroky, které společnosti budou plynout z poskytnutých úvěrů, byly zdaňovány a tím tak bude mít vyšší zisk, než v zemích s běžným daňovým zatížením.

Podnikání

Společnosti založené v daňových rájích buď nemají vůbec povinný základní kapitál, nebo velice nízký. Offshore společnost potom v České republice může založit závod, který se chová jako jakákoliv česká firma, ale čerpá téměř veškerých daňových výhod offshore společnosti.

Registrace lodí

Společnosti, které využívají pro své obchodování námořní dopravu, mohou své lodě registrovat v některé z offshore zemí. Výhodou jsou nízké náklady, jednoduchá registrace a hlavně nulové zdanění příjmů z činnosti obchodních lodí.

⁴⁸ Zdroj: <http://www.akont.cz/cz/moznosti-vyuziti-offshore>.

Zaměstnávání

Při zaměstnávání osob přes offshore společnost lze ušetřit především náklady, které plynou z placení daní, zdravotního a sociálního pojištění.

Založení bankovního účtu

Otevřít si bankovní účet v některém z daňových rájů mohou jak offshore společnosti, tak i fyzické osoby. Většina zemí láká na dodržování přísného bankovního tajemství. Díky jejich neochotě komukoliv sdělovat informace o majitelích bankovních účtů, tak umožňují vklady nezdaněných peněz.

Další způsoby využití

Využití daňových rájů je nespočet, mezi další dále např. změna občanství nebo trvalého pobytu, výroba, půjčky.

4.5 Daňové úniky prostřednictvím daňových rájů

Snad každý někdy četl článek v novinách či zaslechl v televizi o některé z kauz, kdy se přišlo na to, že část peněz ze zisku nebyla řádně zdaněna, ale že peníze skončily v některém z daňových rájů. Nelze popřít, že k takovýmto daňovým únikům dochází, avšak obchodní ředitel nejmenované společnosti, která se zabývá právě mimo jiné zakládáním společností v offshore i onshore zemí, říká, že klienti za ním nechodí kvůli tomu, že nechtějí platit daně, ale nejčastěji mívají hlavně za lepším podnikatelským prostředím a anonymitou. V ČR se platí daň z právnických osob ve výši 19 % ze zisků společnosti a hodně podnikatelů „utíká“ proto, že za tuto zaplacenou daň „nic nedostávají“. Když vezmeme k porovnání daň z příjmů fyzických osob, stát prostředky vybrané prostřednictvím této daně využívá částečně pro zajištění veřejných statků, jež využívá valná většina obyvatel ČR, ale využití prostředků, vybraných od právnických osob ke zlepšení podmínek pro podnikání, podnikatelé moc nepocítují.

Pro potřeby této bakalářské práce bude brán jako daňový únik jak tax avoidance, tak i tax evasion. I když nelegální činnost je samozřejmě závažnější, jsme toho názoru, že ať už si podnikatel založí offshore společnost v některém z daňových rájů a zákony tím neporuší, nebo odklání peníze nelegálně, z ČR mizí finanční prostředky v obou případech a stát tak přichází o prostředky, které mohl použít pro stanovené účely.

a) Nelegální daňové úniky, neboli tax evasion

Praní špinavých peněz

Špinavými penězi nazýváme takové finanční prostředky, které pocházejí z nelegálních činností a jejich tzv. práním se myslí takový proces, aby došlo k jejich legalizaci. Lze se setkat také s pojmem „legalizace výnosů z trestné činnosti“. V ČR se tímto problémem zabývá zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu ve znění pozdějších předpisů. Zákon má celkem sedm částí. V části první udává široký okruh osob, které jsou povinny při podezření na praní špinavých peněz nahlásit věc kompetentnímu úřadu, kterým v tomto případě je Ministerstvo financí. Dále také základní pojmy. V druhé části zákona nalezneme povinnosti těchto osob, postup při podezřelém obchodu aj. Třetí část potom upravuje činnosti Ministerstva a dalších orgánů kompetentních pro tuto problematiku. Čtvrtá část pojednává o mlčenlivosti, pátá část se zabývá příhraničními převozy, šestá část uvádí správní delikty v souvislosti s tímto zákonem a sankcemi za ně a sedmá část obsahuje společná a závěrečná ustanovení.

Na úrovni EU je to potom směrnice Evropského parlamentu a rady 2005/60/ES z roku 2005, o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu.

Pojem „praní špinavých peněz“ nalezneme také pod anglickým názvem „money laundering“. Poprvé byl použit v USA, kde mafie měla pod svým vlivem prádelny, do jejichž tržeb přidávala finanční prostředky pocházející z prostituce, hazardu a nelegálního prodeje alkoholu.

Praní špinavých peněz zahrnuje tři fáze, kterými tyto peníze projdou, aby se dostaly do oběhu, kde se již budou „tvářit“ jako legální.

1. Vklad hotovosti na účet

Zákon č. 254/2004 Sb. o omezení plateb v hotovosti stanovil horní hranici pro hotovostní operace, kterou je částka 350 000 Kč. Mimo výjimky vypsané v zákoně nesmí být tato hranice porušena, za porušení hrozí pokuta. Majitelé špinavých peněz se proto finanční prostředky snaží rozdělit na řadu transakcí pod tuto horní hranici na různé bankovní účty. Banky školí své pracovníky, jak rozpoznat peníze pocházející z nelegální činnosti, mají stále lepší software, a proto je stále složitější přesouvat peníze tímto způsobem.

Majitelé špinavých peněz dále využívají služeb sázkových společností, realitních kanceláří atd.

2. Zastření jejich původu

Jestliže se majiteli špinavých peněz podařilo vložit tyto peníze na účet, nastává okamžik, kdy musí „zamlžit“ skutečný původ těchto peněz. Může se tak dít pomocí převodů mezi bankami z různých částí světa, nákupem cenných papírů, koupí drahých předmětů, směnou mezi různými měnami apod.

Osoby, jejichž bankovní transakce přesahují 1 000 EUR, mají finanční instituce povinnost identifikovat a jejich záznamy uchovávat 10 let.

Offshore společnosti jsou často používány k tomuto zastření pravého původu peněz. Osoba, jež se prokáže jako zástupce společnosti zřízené např. na Seychelách, smí zřídit v bance účet. V obchodním rejstříku zemí, které registrují offshore společnosti je znám pouze registrační agent, jímž je místní občan, nikoliv však skutečný vlastník. I když banka může požadovat i další doklady, např. zápis z jednání poslední valné hromady, v praxi není tento postup vždy dodržován a finanční instituce ani není schopna ověřit pravdivost těchto listin. Další využívanou možností je založení firmy v zahraničí s tím, že v ČR bude mít organizační složku, která si zde otevře bankovní účet. Mezi moderní způsoby jak zlegalizovat špinavé peníze patří internetové sázkové kanceláře. Majitel takovýchto peněz je buď klientem či přímo provozovatelem. Provozovatelé těchto společností mají často sídlo v některém z daňových rájů, vyhnou se tak kontrole i zdanění. Navíc je u těchto společností omezená možnost identifikace klientů aj.

3. Návrat majiteli a následné investování do činností legálních

Pokud peníze bez větších problémů projdou předchozími dvěma kroky, může nyní majitel již legalizovaných peněz využít pro osobní spotřebu, investování nebo opětovné použití pro financování nelegálních činností. Je třeba poukázat na to, že některé organizace zabývající se nelegálními činnostmi, mohou provozovat naproti tomu i činnosti legální (např. stavebnictví, turistický průmysl, vydávání tiskovin atd.), které jim jistě pomáhají zastříť finanční prostředky pocházející z činnosti nelegální⁴⁹.

⁴⁹ Zdroj: <http://www.spinavepenize.cz/prani-spinavych-penez>.

Převod peněz na bankovní účty v daňových rájích

Nezdaněné peníze vyprodukované na území ČR mizí často na bankovní účty do některého z daňových rájů, čímž se tak vyhnou zdanění. Jedná se většinou o fakturaci fiktivních služeb, které nebyly ve skutečnosti poskytnuté, výplatu dividend, výplata podílů na zisku a úroků atd. V ČR je na tento přesun těžko prokazatelných služeb uplatňována srážková daň. V roce 2012 tato daň činila 15 % z převáděné částky, od roku 2013 stoupla na 35 %. Odborníci však tvrdí, že tento „postih“ se dotkne pouze malých firem, zatímco velké firmy kde se „točí“ velké peníze, většinou zaměstnávají poradenské firmy, které dokážou náš zákon obejít a této srážkové dani se vyhnout⁵⁰. Proto i obchodní ředitel nejmenované společnosti tvrdí, že toto zvýšení srážkové daně se dotkne pouze těch, kteří tuto daň již poctivě platí. Je to logické, kdo srážkovou daň platil doteď, bude ji platit nadále, a ten, kdo ji neplatil, ji nebude platit ani teď. Takže i když se Poslanecká sněmovna tímto krokem dušuje, kolik tím získají prostředků do státního rozpočtu, nemyslíme si, že je to krok správným směrem. Uveďme to na příkladu: v roce 2012 „přiteklo“ díky této srážkové dani například 100 mil. Tato částka byla vybrána od těch ještě poctivých a platících podnikatelů. V roce 2013 by tedy mělo být vybráno přinejmenším zhruba 233 mil. Faktem je, že by se teoreticky mělo vybrat značně více peněz, ale dle nás to daňovým únikům nezabrání, ale jenom odradí i ten zbytek poctivých podnikatelů platících tuto daň a i oni začnou vymýšlet, jak se jí vyhnout.

Přísně dodržovaným bankovním tajemstvím byly hodně známé švýcarské banky, kde měli bohatí lidé z celého světa ukryto stovky miliard eur. Ale rostoucí tlak na švýcarské úřady (hlavně ze strany USA a evropských vlád), aby odstranily bankovní tajemství, způsobil, že lidé, kteří v místních bankách ukrývali peníze, je přesunuly do bezpečnějších zemí, jako je Singapur nebo Hongkong. Odhaduje se, že na švýcarských nezdaněných účtech je v současné době až 750 miliard eur⁵¹. Celkový odhad peněz, jež jsou ukryty na účtech v daňových rájích po celém světě, je odhadován až na 672 bilionů Kč. Vyplývá to ze studie, kterou zveřejnila skupina Tax Justice Network, která bojuje proti daňovým rájům.

⁵⁰ Zdroj: <http://zpravy.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/dostat-penize-do-danovych-raj-u-bude-tezsi-ale-nejspis-ne-pro-vsechny-930776>.

⁵¹ Zdroj: <http://www.novinky.cz/ekonomika/282791-bohaci-vybiraji-kvuli-konci-tajemstvi-ze-svycarskych-bank-stovky-miliard-eur.html>.

Navíc je to pouze odhad objemu soukromých financí, není tam započítáván další majetek, jako jsou reality, zlato, jachty nebo dostihové koně⁵².

V další kauze ohledně bankovního tajemství figurovalo v roce 2008 Lichtenštejnsko. Ačkoliv nepatří mezi země, které nabízejí nulové zdanění, potrpí si na přísné dodržování bankovního tajemství. Umožňuje tedy firmám i osobám z celého světa držet na místních účtech nezdaněné peníze. Pod velký tlak úřadů se dostalo potom, co právě v roce 2008 unikly informace o klientech tamní banky. Jednalo se hlavně o klienty z Německa, které jako jediné disponovalo CD nosičem se seznamem klientů⁵³.

Převod části peněz ze zisků firmě v daňovém ráji na základě fiktivních faktur

Tímto způsobem daňového úniku jsme se inspirovali z daňové kauzy z r. 2011 (níže bude uvedena). Majitelé offshore společností jsou v anonymitě a jak už bylo napsáno, je znám pouze registrační agent, kterým je místní obyvatel, takže žádný úřad v ČR nemůže zjistit, komu peníze převáděné ze zisků společností sídlící v ČR případnou. Podnikatelé jsou velmi vynalézaví, když jde o to, jak se vyhnout úplně nebo zčásti placení daní ze zisků. Představme si firmu XY sídlící v ČR, jejímž vlastníkem bude třeba Josef Vykoukal. Firma získá zakázku od jiné firmy sídlící v ČR, dejme tomu za 100 milionů s tím, že některé služby pro tuto zakázku bude vykonávat další firma, která má sídlo na Seychelách. Mezi firmou Josefa Vykoukala a firmou sídlící na Seychelách byla sepsána dohoda, že z této zakázky J. V. odvede spolupracující firmě 20 milionů za jimi poskytnuté služby. Peníze, které se dostanou na Seychely, nebudou zdaněny. Komu tyto peníze doopravdy případnou nikdo díky anonymitě místních zákonů, neví. Takže se může stát, že vlastníkem firmy na Seychelách je ten samý pan Josef Vykoukal, který vlastní firmu XY a peníze tak případnou jemu.

Tento případ se odehrál, jak bylo napsáno v roce 2011. „Hlavní roli“ hrál dopravní podnik města Prahy (dále DPP), společnost Neograph a společnost Cokeville Assets. Společnost Neograph je dodavatelem jízdenek pro zmíněný dopravní podnik. Ze zaplacených peněz, které obdržela za dodání jízdenek, odvedla 17 haléřů za každý dodaný lístek společnosti Cokeville Assets za získání této zakázky (dodání jízdenek). Na tom by nebylo nic překvapujícího, kdyby ovšem tato společnost nesídlila na Panenských ostrovech.

⁵² Zdroj: <http://byznys.ihned.cz/c1-56679810-cerna-dira-ve-svetove-ekonomice-bohati-do-danovych-raj-u-kryli-az-672-bilionu-korun>.

⁵³ Zdroj: http://ekonomika.idnes.cz/financni-krize-odstartovala-boj-s-danovymi-raji-ft2-/eko-zahranicni.aspx?c=A090406_1169605_eko-zahranicni_vem.

Trestní oznámení za krácení daní podala nevládní organizace Oživení a o prošetření také požádala Finanční úřad pro Prahu 1. Jmenovaná organizace tvrdí, že smlouva mezi Neographem a společností Cokeville Assests byla pouze účelová a nebyly vynaloženy žádné daňově uznatelné náklady. Za účtování fiktivních služeb odvedla od roku 2008 až 2010 společnost Neograph více než 58 miliónů korun do zahraničí anonymním příjemcům, odhaduje organizace Oživení⁵⁴. To ovšem nebyla jediná kauza týkající se DPP. Uměle vytvořených zakázek zadáných společností s neprůhlednou vlastnickou strukturou, bylo podstatně více. Tímto způsobem skončily peníze daňových poplatníků v daňových rájích, kde se přes „nastrčené“ společnosti vypraly a skončily na bankovních účtech zpět v ČR. Komu připadly, to zatím nikdo neví.

Daňových úniků v oblasti přímých daní je nespočet. Naším názorem je, že zákony nikdy nebyly a nikdy nebudou dokonalé. Lidé jsou vynalézaví, hlavně když jde o placení daní, takže pokud se podnikatelé spojí s odborníky, vždy naleznou nějakou tu skulinku v zákonech a placení daní se tak vyhnout.

Daňové úniky u nepřímých daní

I nepřímé daně „se nabízejí“ k daňovým únikům, jde o spotřební daně na vybrané produkty a daň z přidané hodnoty.

Nejčastější způsob, jak dochází k daňovému úniku v oblasti DPH, je opatření si falešných faktur např. za služby, kdy si příjemce nárokuje odpočet DPH z takové faktury a tím tak může dosáhnout nadměrného odpočtu a získat tak peníze od státu. Touto „výrobou“ faktur se mnohdy zabývají firmy za tímto účelem založené, které mají často sídlo v některém z daňových rájů.

Ani manipulace s cenou zboží není ničím výjimečným, když jde o daňový únik. Využívají toho spřátelené firmy s pobočkami po celém světě.

Ostatní platby daňového charakteru

Jde především o krácení pojistného na sociálním zabezpečení a zdravotního pojištění. Dochází k tomu při zaměstnávání osob z daňových rájů.

⁵⁴ Zdroj: <http://www.bezkorupce.cz/2011/11/penize-z-prazskych-dopravnich-podniku-tecou-na-panenske-ostrovy/>

b) Legální daňové úniky, neboli tax avoidance

I když činnosti, které vedou k legálním daňovým unikům, nejsou v rozporu se zákony, i tak to představuje pro stát velký problém. V mnoha případech však za tyto úniky může samotný stát, resp. státní instituce, které mají pravomoc ovlivňovat podnikatelské prostředí.

Holdingové struktury

V rámci holdingové struktury kde figuruje společnost mateřská a dceřině lze uskutečňovat mezinárodní daňové plánování s cílem úspory na dani z příjmů právnických osob a tím i vyvádět peníze pryč z ČR.

Ačkoliv na příjmy, které byly vyprodukovány na území ČR a následně vyplaceny nerezidentním subjektům, je uvalena srážková daň, za splnění určitých podmínek bude tato daň minimalizována nebo eliminována úplně. Potom budou tyto příjmy zahraničního subjektu podléhat pouze zdanění v zemi, ve které má tento subjekt sídlo, podle místních zákonů. Podmínky jsou takové, že:

- příjmy vyprodukované na území ČR musí být vyplaceny subjektům, jež jsou rezidenty v některé zemi Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru nebo
- musí být vyplaceny subjektům, jež jsou rezidenty zemí, se kterými má ČR podepsanou Smlouvu o zamezení dvojího zdanění.

Někdo by si mohl myslet, že v rámci EU nebo EHP nemůžeme najít území, které by mohlo fungovat jako daňový ráj. Příkladem a nejčastěji vyhledávanými zeměmi pro jejich výhodné daňové podmínky u srážkové daně jsou Kypr, Malta, Nizozemsko, Švýcarsko a Velká Británie. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění si ale kladou pro uplatnění těchto výhod další podmínky, což ale není předmětem této bakalářské práce.

Srážková daň se týká hlavně dividend či podílů na zisku, služeb od nerezidentů, které jsou poskytovány na území České republiky, licencí, úroků aj. U dividend, licencí a úroků, musí být splněny další podmínky, které udávají směrnice EU.

Uveďme si pro lepší pochopení příklad z praxe. Jedná se o firmu Linet. Sídlo této firmy bylo původně v ČR. Majitel společnosti rozhodl o přesunu sídla do Nizozemska, kde je sazba daně z příjmů právnických osob sice vyšší, ale za určitých podmínek lze daně snížit na minimum. Jedná se hlavně o příjmy z kapitálových příjmů a intelektuálního vlastnictví.

Sazba daně je u těchto příjmů nulová. Protože má ČR s Nizozemskem podepsanou dohodu o dvojím zdanění, lze dosáhnout toho, že majitel této společnosti nezaplatí z příjmů z české továrny ani euro na základě vyplacení dividend do Nizozemska. Krom toho by mohl dále požadovat po české továrně poplatek za použití firemního loga. Tato částka může dosahovat několik miliónů ročně. Tímto krokem by docílil toho, že daňový základ české továrny se sníží, ta odvede méně na dani a majitel společnosti peníze z tohoto poplatku legálně dostane bez jakýchkoliv nákladů. Pan majitel se od začátku přestěhování sídla do Nizozemska hájil tím, že odchází pouze za stabilnějším prostředím. Je to jistě z části pravda, ale je evidentní, že to bylo hlavně kvůli výhodným daňovým podmínkám⁵⁵.

Závěrem lze říci, že pokud by se společnost rozhodla pro tento způsob mezinárodního daňového plánování, je nejlepší kontaktovat profesionální společnosti, které se tvorbou takovýchto mezinárodních struktur zabývají. Jedině správným nastavením této struktury lze dosáhnout nízkého daňového zatížení.

Mezinárodní obchodní činnosti

Předchozí způsob se týkal pouze zemí patřící do EU nebo EHP. Mezinárodní obchodní činnost spadá především do klasických offshore území. Zahraniční (nerezidentní) společnosti registrované na tomto území mohou za určitých podmínek uskutečňovat obchodní a podnikatelské činnosti. Jedná se především o nákup zboží, přičemž dodávka tohoto zboží by směřovala za hranice daného offshore území. Pointou je, že objednávky od zákazníků směřují do státu, na jehož offshore území má společnost sídlo. Zisk z těchto transakcí by se tedy hromadil v zemích, kde je daňové zatížení minimální či nulové. Offshore společnost zde nefiguruje jako přímý dovozce zboží, ale pouze jako prostředník.

Importně exportní offshore operace

Jedná se o obchodování mezi třemi společnostmi, s cílem snížit daňové zatížení. Figurovat zde bude offshore společnost, česká společnost a její zahraniční partner, s nímž obchoduje. Offshore společnost zde hraje roli prostředníka mezi zbývajícími dvěma společnostmi. Bude-li předmětem dovozu zboží, společnost z ČR může ovlivňovat jeho cenu a to směrem nahoru. Cílem potom je snížení zisků české společnosti a tím i menší daňová povinnost. Pointou je zde převod zisků na offshore společnost.

⁵⁵ Zdroj: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-tozicka.php?itemid=17451>.

Poskytování služeb offshore společností

Daň z příjmů, resp. daňový základ lze snížit zvýšením daňově uznatelných nákladů. Tyto nákladové položky blíže definuje ZDP. Řadí se mezi ně také služby, které mohou být poskytnuty offshore společnostmi. Tímto krokem využití služeb offshore společností se zvýší náklady domácí firmy, přičemž tyto vynaložené finanční prostředky jsou převedeny na offshore území, kde jejich zdanění bude minimální či nulové. Tyto daňově uznatelné položky mohou být například marketingové, auditorské, informační, právní, vzdělávací služby, ale i poskytování úvěrů. Nevýhodou ovšem je nižší míra důvěryhodnosti, proto se doporučuje využít onshore společnosti a to tak, že ona poskytne dané služby, ale ty se provádějí prostřednictvím offshore společnosti. Výsledkem je, že na offshore společnost je převedena převážná část příjmů (až 95 %) a zdaněna bude tak minimálně či vůbec. Onshore firma z této transakce získá provizi, anebo smluvní zisk. Je zde ovšem povinnost, aby onshore firma vedla příjmové účetnictví, oproti prvnímu případu, kde figurovala pouze offshore společnost.

Spojení offshore společnosti a onshore společnosti je velmi oblíbené. Z našeho pohledu, hlavně kvůli důvěryhodnosti onshore firem⁵⁶.

Treaty shopping

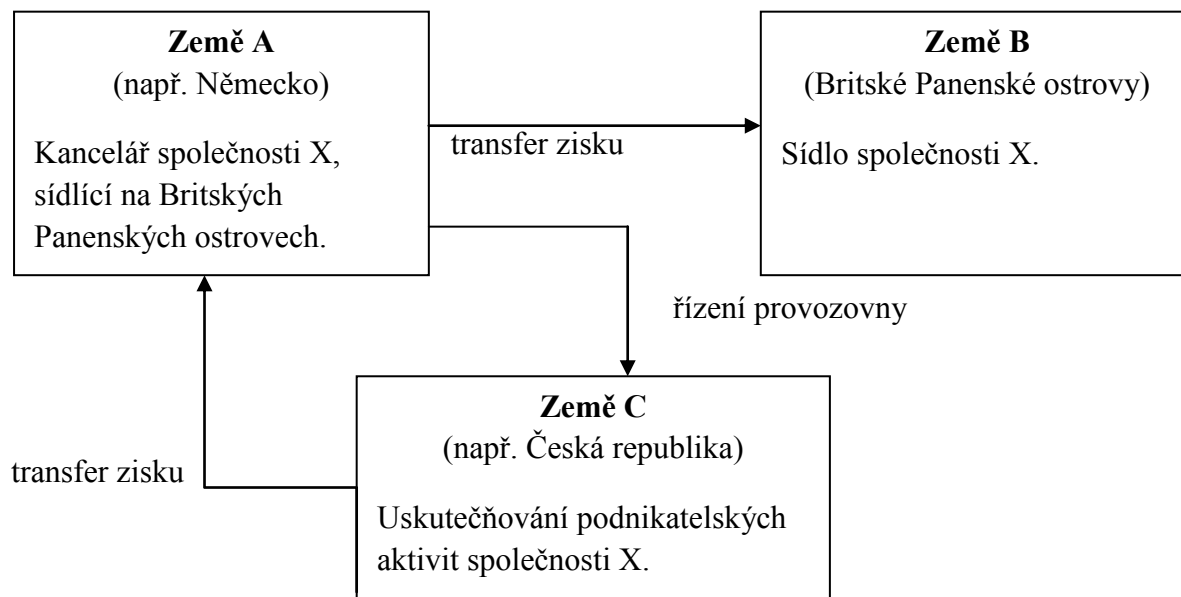
Obecně lze říci, že jde o metodu daňového plánování, kde na jedné straně stojí daňový subjekt, jež má daňový domicil v jednom státě a pro úsporu na dani využívá ve svém podnikání smluv o zamezení dvojího zdanění, které mají mezi sebou uzavřeny dva jiné státy⁵⁷.

Nejllepší bude, ilustrovat Treaty shopping na obrázku č. 4.2, v němž budou figurovat tři země (A, B a C), kdy země A má uzavřenou smlouvu o dvojím zdanění se zemí C a dále se zemí B.

⁵⁶ Zdroj: <http://www.smarttax.cz/offshore%20v%20praxi/>.

⁵⁷ Podrobněji Boněk, Václav, Pavel Běhounek, Václav Benda a Alena Holmes. Lexikon: Daňové pojmy. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2001. 626 s. ISBN 80-7208-265-5.

Obrázek č. 4.2: Schéma „Treaty shoppingu“

Zdroj: vlastní zpracování

Dopady daňových úniků pro Českou republiku

V září roku 2012 vyšel článek pana Tomáše Tožičky, který uvádí, že ČR přichází o 40 miliard korun ročně vyváděním peněz do daňových rájů. Tvrdí, že nejde pouze o peníze, které nenávratně zmizí z ČR, ale zároveň tím ČR ztrácí i nespočet pracovních míst, což by podle odhadů snížilo nezaměstnanost o 17 %. Ve svém článku dále uvádí, že mimo uvedených 40 miliard ročně je třeba počítat i s multiplikačním efektem peněz (jakési znásobení peněz, v tomto kontextu myšleno tak, že peníze se ztratí z české ekonomiky, aniž by se podílely na vytváření jakýkoliv hodnot). Přes tato všechna fakta, ministr financí Kalousek tvrdí: „Nemyslím si, jakkoliv to nemíním podceňovat, že daňové úniky do daňových rájů jsou dominantním problémem pro výběr daní v ČR.“⁵⁸

Ministr financí Kalousek tvrdí, že tuto problematickou oblast řeší a to tím, že uzavírají smlouvy o výměně informací s daňovými ráji a navýšení srážkové daně, ale opozice tvrdí, že to problém daňových úniků vůbec neřeší. Ti navrhuji zavést majetkové přiznání pro osoby s majetkem nad 10 miliónů korun, a to z důvodu, že je spousta lidí, kteří přeprali peníze přes daňový ráj a za ně si poté koupili např. nemovitost. Proto všichni s majetkem nad hodnotu, která byla uvedena, musí prokázat, že majetek oficiálně nabyli a zdanili. Pokud se tomu tak nestane, musí ho zdanit dodatečně. Také jsou pro, aby se zrušili anonymní

⁵⁸ Zdroj: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-tozicka.php?itemid=17451>.

akcie, čímž by se mělo zamezit tomu, aby např. některou z veřejných zakázek získala společnost s neprůhlednou majetkovou strukturou. Tento návrh vláda, ale stále odmítá⁵⁹.

4.6 Podnikatelské prostředí v ČR, aneb primární důvod odchodu českých firem

V této závěrečné kapitole bychom chtěli upozornit na důvody odchodu českých firem, kterým je především stávající podnikatelské prostředí v ČR.

Dalo by se s trochou nadsázky napsat, že založení společnosti je jednoduché. Těžkým úkolem ovšem je nalézt tzv. „mezeru“ na trhu a zvolit si vhodný předmět podnikání, který povede k prosperitě podniku. Začátky podnikání jsou těžké, ale ještě těžší je se na trhu udržet. Proto zde má důležitou úlohu i vláda (stát), která by měla podnikatelům vytvářet příznivé podnikatelské prostředí. Otázkou je, co je vlastně myšleno slovem „příznivé“.

V tržní ekonomice mají nesporně velkou úlohu malé a střední podniky. Jednak v zajištění potřeb, které neposkytuje stát, resp. jeho organizace, ale i z hlediska zaměstnanosti. A proto jsme toho názoru, že je třeba tyto podniky podporovat, aby buď obstály v dnešních tržních podmínkách, nebo aby se nepřesouvaly za lepšími podmínkami na jiné území, čímž by ČR přicházela nejen o peníze, které by od těchto podniků mohla vybrat na daních apod., ale také by se navýšila nezaměstnanost. Formování příznivého prostředí ovšem není pro ty, co ho mohou ovlivnit jednoduchý úkol, neboť se na tom podílí mnoho činitelů, např. státní orgány, soudy, orgány veřejné samosprávy, různé finanční instituce (banky, pojišťovny, leasingové společnosti atd.), podnikatelské organizace (komory, svazy, spolky atd.), tržní subjekty (reální i potencionální konkurenti) apod.

Rysy, které ovlivňují podnikatelské prostředí, jsou např.:

- složitost daňového systému,
- vymahatelnost práva,
- bankovní služby,
- anonymita,
- rozvinutost infrastruktury,
- administrativa,
- kontrola ze strany úřadů
- byrokracie, korupce apod.

⁵⁹ Zdroj: <http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/z-domova/vladu-uniky-do-danovych-raju-netrapi/>.

Stávající i budoucí podniky také někdy provádějí tzv. PEST analýzu, která zahrnuje analýzu politicky-právního, ekonomického, sociálně-kulturního a technologického prostředí. Je to průzkum makrookolí, který by měl odpovědět na 3 otázky a to, které z faktorů ovlivňují podnik, jaké mohou být účinky těchto ovlivňujících faktorů a které jsou v nejbližší době pro podnik nejdůležitější.

V ČR není podnikatelské prostředí podnikateli vnímáno příliš pozitivně. Faktory, které odrazují od podnikání v ČR, jsou především: složité a mnohdy i finančně náročné zakládání nového podniku; složitý daňový systém, ke kterému patří i relativně vysoké daňové zatížení, do čehož jsou počítány i odvody na zdravotním a sociálním pojištění, což je pro podnikatele obrovská zátěž. I když se daňový systém ČR v hlavních znacích podobá systémům některých vyspělých zemí, podnikatelé ho vnímají jako složitý a netransparentní. Dále to jsou neustálé změny právního prostředí, které vedou k nepřehlednosti a nesrozumitelnosti místních zákonů, např. časté změny sazeb DPH, kdy podnikatelé někdy i do poslední chvíle neví, jaká sazba bude v roce nadcházejícím, vede k podnikatelské nejistotě, a proto někteří odchází do zahraničních zemí, kde je, nebo byla, neměnná sazba DPH už několik let (Kypř). Podnikání nenahrává ani nízká efektivita vymahatelnosti práva, vysoká byrokracie a korupční chování. Špatně je hodnocena i pomoc státu exportérům. Velkou zátěží pro podnikatele je také administrativa požadovaná ze stran úřadů, ať už jde o administrativu spojenou se zaměstnáváním zaměstnanců, účetnictvím nebo nesmyslně složitě vyřizování spousty žádostí při získávání podpory pro podnikatele⁶⁰.

Ještě bychom chtěli zmínit, že plánované zrušení anonymních akcií, ke kterému by mělo dojít v roce 2014 rozhodně ČR, co se týče podnikání, neprospěje. Spíše to bude další „pobídka“ pro odchod podnikatelů do zahraničí.

Jak dlouho ještě potrvá kompetentním orgánům ČR, než si uvědomí, že neustálé vládní reformy, o kterých si iniciátoři myslí, že jsou pro náš stát dobré, vedou jenom ke zhoršení ekonomické situace, která už i tak je více než špatná. Dovolili bychom si souhlasit s názorem ekonomky Ilony Švihlíkové, která říká: „Nezaměstnanost na deseti procentech, vládní reformy podřezávající domácí ekonomiku, asociální a protirodinná politika, odliv kapitálu z ekonomiky do daňových rájů a destrukce ochrany životního prostředí“⁶¹.

⁶⁰ Zdroj: <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/12467/1/PodnikProstrediREPEC.pdf>.

⁶¹ Zdroj: <http://ekonomika.eurozpravy.cz/ceska-republika/54862-vladni-reformy-nici-domaci-ekonomiku-a-danove-raje-vzkvetaji/>.

4.7 Dílčí závěr

Cílem této kapitoly bylo podat základní a srozumitelné informace o problematice daňových rájů tak, aby tomu porozuměl i laik, kterými jsme do jisté míry ostatně i my studenti.

5 Závěr

Předmětem této bakalářské práce bylo představení daňových rájů jako zvláštních ekonomik zemí, které offshore území vytváří za cílem přilákat zahraniční kapitál. Cílem potom bylo ukázat, jak lze tato území zneužít k nelegálním daňovým únikům, ale také, jak je lze využít pro zcela legální mezinárodní daňové plánování především v oblasti přímých daní. Možnosti zneužití či využití daňových rájů jsou aplikovány především na společnosti jako možné subjekty zakládané na těchto území s poukázáním na legislativu ČR s tím související a ukázkou kauz, ke kterým došlo v ČR.

Na legální daňové úniky je podle našeho názoru nutné podívat se ze dvou pohledů. Ze strany státu, který uznává pouze daňové úlevy, jež jsou zakotveny v zákonech a tzv. vyhýbání se daním různými kličkami, již považuje za daňový únik. Přitom si myslíme, že si můžeme dovolit napsat, že je to chyba zákonodárců, že naše zákony nejsou tak kvalitní, aby zamezily těmto kličkám. Co se týče pohledu ze strany společnosti, myslíme si, že na to existují dva názory - ti, co se těchto legálních daňových úniků dopouštějí, v tom nespatřují nic špatného, pouze byli chytrí a sami či s pomocí odborníků našli mezeru v zákoně. A potom jsou ti, kteří toto považují za něco špatného. Proč by oni museli platit daně a jiní se jim „mohli“ vyhýbat. Ale nikde není psáno, že daňový subjekt je povinen platit co nejvyšší možné daně. Z těchto teoreticky tří názorů se přikláníme k tomu, že je zcela v pořádku využívat všech legálních možností, které umožňují snížit daňové zatížení firem. Ovšem nemyslíme si, že výše zdanění příjmů právnických osob je primárním důvodem, proč společnosti odcházejí.

Protože je odchod podnikatelů do zahraničí v ČR velmi aktuální a má to velmi negativní dopad nejen na ekonomiku země, ale i na nezaměstnanost a tím i na životní úroveň jednotlivce, chtěli bychom navrhnout některá řešení, kterými by se dala aktuální situace zlepšit.

Efektivita finančních úřadů

Jsme toho názoru, že daňové kontroly zejména ve velkých městech (Praha, Ostrava) jsou nedostatečné. Většina podnikatelů za celý svůj život na kontrolu z finančního úřadu nenarazí. Malá četnost daňových kontrol nahrává tedy podnikatelům ke krácení daní, protože je relativně malá pravděpodobnost toho, že budou odhaleni. Jedním z problémů, proč je daňových kontrol tak málo, je, že počet firem se zvyšuje a počet pracovníků na finančním úřadu je buď stále stejný či dokonce nižší. Hlavním problémem ale je, že počet pracovníků, kteří provádějí daňové kontroly, je závislý na tom, kolik prostředků dostanou

finanční úřady od státu. V tomto případě je těžké radit zvýšení pracovníků finančních úřadů, aby vzrostla četnost daňových kontrol, když se stát snaží šetřit. Spíše bychom navrhovali změny, co se týče postihů za krácení daní a to tak, že kdo by se vědomě dopustil zkrácení daně v částce minimálně 50 000 Kč, byl by mu dán zákaz činnosti v každém případě buď navždy nebo na časové období (např. 5 či 10 let), spolu s finanční sankcí nebo odnětím svobody, dle rozsahu zkrácení daně.

Podnikatelská nejistota, aneb neustálé změny zákonů

Jedním z hlavních důvodů, proč k daňovým únikům dochází, je složitost a nepřehlednost daňových zákonů a předpisů s nimi souvisejících. Důvod související s předchozím je, že neustále změny daňových zákonů přestává podnikatele bavit. Ti nemají čas přemýšlet nad tím, jak to bude vypadat příští rok, zda bude sazba DPH ve stejné výši, nebo nebude atd. V tomto nejistém prostředí se necítí dobře, proto vyhledávají země, které mají podnikatelské prostředí stabilní. Co se týče nelegálních daňových úniků, v daňových zákonech ČR se často špatně orientují i samotní odborníci, natož aby se v nich dokonale vyznali podnikatelé. Proto často dochází i k daňovým únikům nevědomým, protože i když subjekt jedná v dobré víře v souladu se zákonem, může se stát, že některá ustanovení zákona špatně pochopí a tím dojde k omylu, který potom povede k daňovému úniku. A pokud vezmeme v úvahu daňové úniky legální, čímž myslíme i tzv. obcházení zákona, není se čemu divit. „Obratní“ daňoví poradci (a ne jenom oni) hledají mezery v zákonech, kterými by svým klientům ušetřili na daních, vždyť se tím živí. Navíc nepodnikají nic nelegálního, pouze využívají jak možností, které měl zákonodárce na mysli, ale i těch, které na mysli neměl, avšak špatně napsaný zákon je dovoluje, protože nejsou protizákonné. Z výše napsaného tedy vyplývá, že daňové právo by se mělo značně zjednodušit a zpřehlednit, především co se daňových úlev týče, neboť si myslíme, že ty byly do zákona včleněny buď na podporu podnikání, rodin atd. Často je ale bohužel viděn fakt, že daňové úlevy uplatňují ti, co si mohou dovolit rady odborníků, tedy bohatí a nikoliv ti, co tyto daňové úlevy skutečně potřebují.

Spolupráce s podnikateli

Možná příliš troufalým návrhem je řešit aktuální, ne příliš vhodné podnikatelské prostředí zároveň jak s podnikateli, tak i s kompetentními orgány, jež jsou schopné tuto situaci alespoň malými krůčky ovlivnit. Stát by měl vycházet podnikatelům vstříc, avšak i oni si musí uvědomit, že nemohou pouze brát, ale musí podstoupit také nějaké oběti.

Pravděpodobně by bylo těžké, možná i nereálné založit nějakou organizaci, která by se setkávala v určitých časových intervalech a jejímiž členy by byli vybraní lidé z podnikatelského sektoru (z velkých, středních a malých firem, ale i živnostníci a zároveň zástupci orgánů, kteří se podílejí na tvorbě podnikatelského prostředí). Proto by našim doporučením alespoň bylo, jednak zjednodušit administrativu, kterou stát společnosti zatěžuje, omezili bychom informace dostupné veřejnosti v obchodním rejstříku, dále bychom doporučovali urychlení vyřizování dotací, ale hlavně by se také měla zefektivnit kontrola státních zakázek, neboť korupce ani byrokracie nepřispívá k pozitivním pocitům celé veřejnosti.

EU, jako jedna z „příčin“ legálních daňových úniků

Společnosti v rámci EU, které splňují podmínky pro osvobození od srážkové daně, toho náležitě využívají a to tvorbou holdingových struktur, kdy se mateřská společnost nachází v zahraničním státě a dceřiné společnosti ve státě českém. Převodem zisků, např. ve formě dividend do mateřských společností, kde jsou od daně osvobozeny (např. Kypr), unikají z ČR prostředky, které kdyby nebyly převedeny se mohly podílet na tvorbě nových hodnot a tím třeba i zvýšit zaměstnanost. K zamyšlení se nabízí, zda nejsou některé státy EU také „škodlivými“ daňovými ráji, protože díky nim a chytrým podnikatelům, kteří tam přemístili sídlo své společnosti, unikají z ČR nemalé finanční prostředky.

Závěrem bychom chtěli napsat, že téma této bakalářské práce bylo pro nás přínosem především proto, že nyní jsme „bohatší“ o nové vědomosti, neboť před psaním bakalářské práce jsme disponovali velmi malým rozsahem znalostí této problematiky, které se díky studování literatury značně rozšířily. Z toho důvodu jsme se snažili práci napsat tak, aby se stala oporou a „vstupními dveřmi“ i pro ostatní, kteří by se o tuto problematiku chtěli začít zajímat.

Seznam použité literatury

Knihy:

- BONĚK, Václav, Pavel BĚHOUNEK, Václav BENDA a Alena HOLMES.
Lexikon: Daňové pojmy. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2001. 626 s. ISBN 80-7208-265-5.
- JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 332 s.
ISBN 978-80-247-3258-9.
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 275 s.
ISBN 978-80-7357-574-8
- LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňové systémy v globálním světě*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. 271 s.
ISBN 978-80-7357-320-1.
- LESERVOISIER, Laurent. *Daňové ráje*. 1.vyd. Praha: HZ, 1996. 122 s.
ISBN 80-86009-07-6.
- MARTINEZ, Jean-Claude. *Daňový únik*. 1. vyd. Praha: HZ, 1995. 144 s.
ISBN 80-901-9183-5.
- PETROVIČ, Pavel. *Encyklopedie daňových rájů a jejich využití*. 1. vyd. Praha: Akont, 1998.
458 s. ISBN neuvedeno
- ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s.
ISBN 978-80-7400-005-8.
- VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR*. 1. VOX, 2012. 372 s.
ISBN 978-80-87480-05-2.

Zákony:

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Daňové zákony 2013*.
Praha: GRADA Publishing a.s., 2013. ISBN 970-80-247-4643-2.
- Zákon č. 253/2000 Sb., o mezinárodní pomoci při správě daní. In: *www.podnikatel.cz*.
Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-253-2000-sb-o-mezinarodni-pomoci-pri-sprave-dani-a-o-zmene-zakona-c-531-1990-sb-o-uzemnich-financnich-organech/cele-zneni/>.
- Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti. In: *www.business.center.cz* 2013.
Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/omezeniplateb/uvod.aspx>.
- Směrnice Evropského parlamentu a rady 2005/60/ES z roku 2005, o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu. In: *www.mfcr.cz*.
Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/leg_aml_cft_20704.html.

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. In: *www.portal.gov.cz*. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=67214&nr=253~2F2008&rp=15#local-content>.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *www.business.center.cz*.

Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/uvod.aspx>.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. In: *www.business.center.cz*.

Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/danovy-rad/>.

Zákon č. 295/2012 Sb., o rozpočtovém určení daní. In: *www.mfcr.cz*.

Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_model_sdil_dani_obci_75848.html.

Internetové stránky:

Podnikatel. *Za daňové úniky hrozí vězení, přesto podnikatelé riskují* [online].

[cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/za-danove-uniky-hrozi-podnikatelum-vezeni/>.

Oživení o.s. *Peníze z Pražských dopravních podniků tečou na Panenské ostrovy* [online].

2011 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.bezkorupce.cz/2011/11/penize-z-prazskych-dopravnich-podniku-tecou-na-panenske-ostrovy/>.

IDnes. *Finanční krize odstartovala boj s daňovými ráji* [online]. 2009 [cit. 2013-03-31].

Dostupné z:

http://ekonomika.idnes.cz/financnikrizeodstartovalabojsdanovymirajift2/ekozahranicni.aspx?c=A090406_1169605_eko-zahranicni_vem.

IHned. *Černá díra ve světové ekonomice: Bohatí do daňových rájů ukryli až 672 bilionů korun* [online]. 2012 [cit. 2013-03-31].

Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-56679810-cerna-dira-ve-svetove-ekonomice-bohati-do-danovych-raj-u-ukryli-a-z-672-bilionu-korun>.

Novinky. *Boháči vybírají kvůli konci tajemství ze švýcarských bank stovky miliard eur*

[online]. 2012 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/282791-bohaci-vybiraji-kvuli-konci-tajemstvi-ze-svycarskych-bankstovky-miliard-eur.html>.

E15. *Dostat peníze do daňových rájů bude těžší. Ale nejspíš ne pro všechny* [online]. 2012

[cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/dostat-penize-do-danovych-raj-u-bude-tezsi-ale-nejspis-ne-pro-vsechny-930776>.

Špinavé peníze. *Praní špinavých peněz* [online]. 2011 [cit. 2013-03-31].

Dostupné z: <http://www.spinavepenize.cz/prani-spinavych-penez>.

AKONT. *Možnosti využití offshore* [online]. 2011 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.akont.cz/cz/moznosti-vyuziti-offshore>.

Valian. *Příklady využití offshore* [online]. [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.valian.cz/cz/offshore-poradna/priklady-vyuiti-offshore>.

Aktuálně. TOŽIČKA, Tomáš. *Daňové úniky v ČR a ve světě* [online]. 2012 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-tozicka.php?itemid=17451>.

Offshore v praxi. *SmartTax* [online]. [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.smarttax.cz/offshore%20v%20praxi/>.

Unie Offshore poradců ČR. *Exodus firem do daňových rájů loni zesílil* [online]. [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.unieoffshore.cz/?page=7.exodus-firem-do-danovych-raju-loni-zesilil>.

OECD. *Tax burdens on labour income in OECD countries continue to rise* [online]. [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/newsroom/tax-burdens-on-labour-income-in-oecd-countries-continue-to-rise.htm>.

Europa. *USA* [online]. [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.europa.cz/cz/usa-1404041451.html>.

ČEKIA. *Zájem o daňové ráje stále roste* [online]. 2013 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.ekia.cz/cz/tiskove-zpravy/469-tz130211>.

Eurozprávy. *Vládní reformy ničí domácí ekonomiku! A daňové ráje vzkvétají* [online]. 2012 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://ekonomika.eurozpravy.cz/ceska-republika/54862-vladni-reformy-nici-domaci-ekonomiku-a-danove-raje-vzkvetaji/>.

MPRA. *Význam podnikatelského prostředí a jeho stručná charakteristika v podmínkách ČR* [online]. 2009 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://mpra.ub.unimuenchen.de/12467/1/PodnikProstrediREPEC.pdf>.

První zprávy. *Vládu úniky do daňových rájů netrápí* [online]. 2012 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/z-domova/vladu-uniky-do-danovych-raju-netrapi/>.

AKONT. *Kaptivní pojišťovny* [online]. 2011 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.akont.cz/cz/24.kaptivni-pojistovny>.

AKONT. *Ochrana majetku* [online]. 2011 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.akont.cz/cz/trusty-vyhody-avyuziti?gclid=CNKKtoyb57MCFUpd3godInUA-A>.

OECD. *Tax burdens on labour income in OECD countries continue to rise* [online]. 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/newsroom/tax-burdens-on-labour-income-in-oecd-countries-continue-to-rise.htm>.

Evropská unie. *Jak funguje Evropská unie* [online]. [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/index_cs.htm.

Přehledy právních předpisů. *Rozdělení pravomocí v Evropské unii* [online]. 23. 3. 2010 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z:
http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0020_cs.htm.

AKONT. *Využit daňový ráj je podobné jako využit daňového poradce* [online]. 2011 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.akont.cz/cz/424.vyuzit-danovy-raj-je-podobne-jako-vyuzit-danoveho-poradce>.

ČEKIA. *Zájem o daňové ráje opět prudce roste* [online]. 2012 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/381-tz120807>.

Kypr. *Unie offshore poradců ČR* [online]. [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.unieoffshore.cz/?page=kypr>.

Seychelles. *Europa* [online]. [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.europa.cz/cz/seychelles-1404041440.html>.

Europa. *British Virgin islands* [online]. [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.europa.cz/cz/british-virgin-islands-1404041452.html>.

Europa. *Panama* [online]. [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.europa.cz/cz/panama-1404041453.html>.

ČEKIA. *Zájem o daňové ráje opět prudce roste* [online]. 2012 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.cekia.cz/cz/tiskove-zpravy/469-tz130211>.

AKONT. *Nejobvyklejší metody boje daňových úřadů ve vyspělých zemích proti využívání metod agresivního daňového plánování* [online]. 2011 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.akont.cz/cz/nejobvyklejsi-metody-boje-danovych-uradu-ve-vyspelych-zemich-proti-vyuzivani-metod-agresivniho-danoveho-planovani>.

AKONT. *OECD a mezinárodní výměna informací* [online]. 2011 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.akontslovakia.sk/sk/303.oecd-a-mezinarodni-vymena-informaci>.

OECD. *Tax burdens on labour income in OECD countries continue to rise* [online]. 2013 [cit. 2013-03-31].
Dostupné z: <http://www.oecd.org/ctp/exchangeoftaxinformation/43606256.pdf>.

Seznam zkratek

DPH	Daň z přidané hodnoty
DPP	Dopravní podnik Praha
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EUR	Euro
FATF	Financial Action Task Force (Finanční akční výbor proti praní špinavých peněz)
FO	Fyzická osoba
IBC	International Business Company
IRS	Americký federální úřad pro správu a výběr daní amerického Ministerstva financí
LLC	Limited Liability Company
MMF	Mezinárodní měnový fond
OECD	Organizace pro mezinárodní spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PO	Právnická osoba
USD	Americký dolar
ZDP	Zákon o daních z příjmů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se podle zákona č. 212/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. 5. 2013

.....
jméno a příjmení

Seznam příloh

Příloha č. 1: Daňové ráje podle oblastí

Zdroj: <http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/mapamundi.pdf>

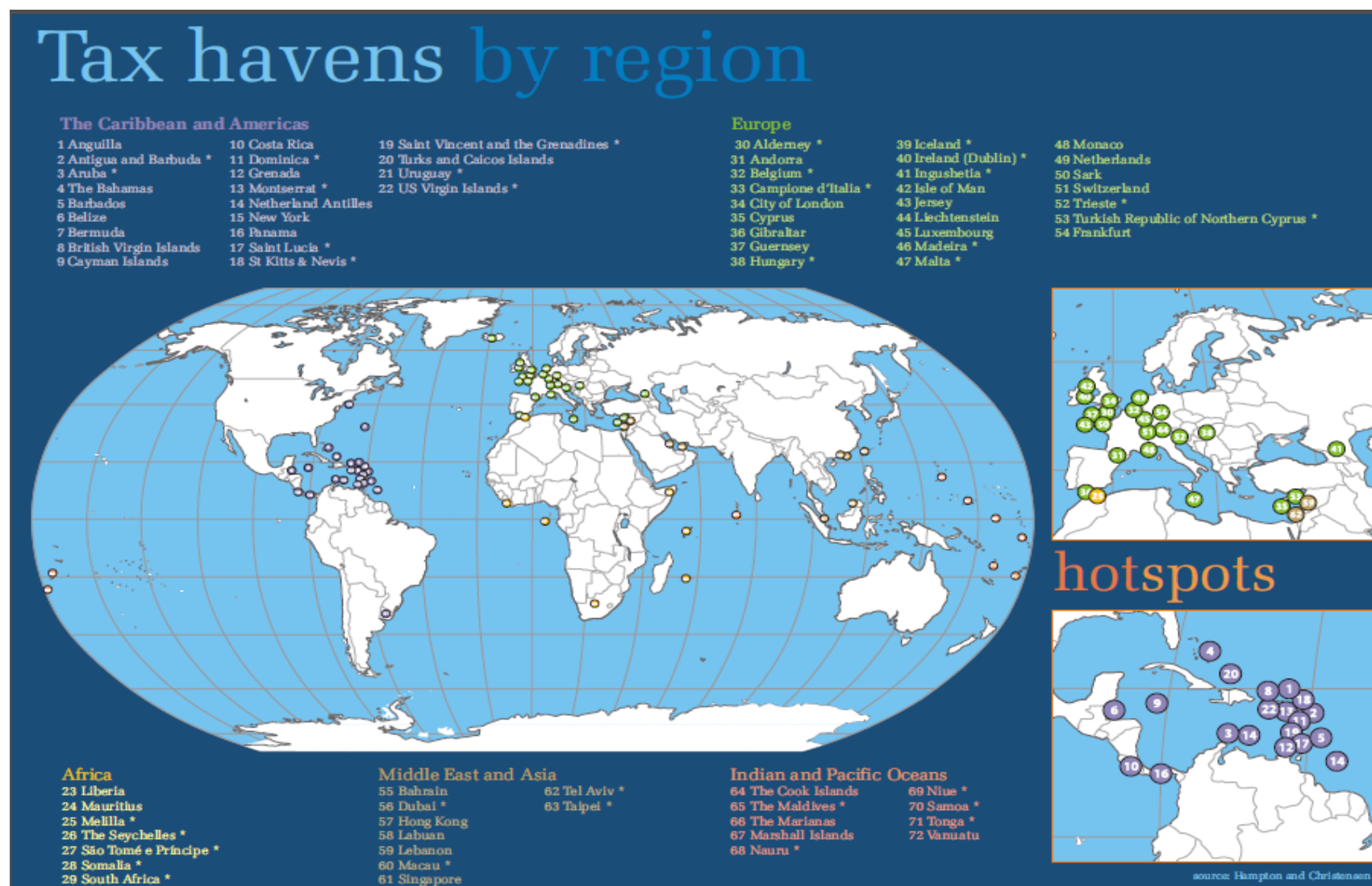
Příloha č. 2: Zpráva OECD

Zdroj: <http://www.oecd.org/ctp/harmful/43606256.pdf>

Příloha č. 3: Porovnání zdanění fyzických osob s průměrem daným OECD

Zdroj: <http://www.oecd-berlin.de/oecdwash/viz/taxingwages/>

Příloha č. 1: Daňové ráje podle oblastí

hotspots

source: Hampton and Christiansen

OECD PROGRESS REPORT

A PROGRESS REPORT ON THE JURISDICTIONS SURVEYED BY THE OECD GLOBAL FORUM IN IMPLEMENTING THE INTERNATIONALLY AGREED TAX STANDARD

Progress made as at 18 May, 2012 (Original Progress Report 2nd April 2009)

Jurisdictions that have substantially implemented the internationally agreed tax standard			
Andorra	Curacao	Japan	St Kitts and Nevis
Anguilla	Cyprus	Jersey	St Lucia
Antigua and Barbuda	Czech Republic	Korea	St Vincent and the Grenadines
Argentina	Denmark	Liberia	Samoa
Aruba	Dominica	Liechtenstein	San Marino
Australia	Estonia	Luxembourg	Seychelles
Austria	Finland	Macau, China	Singapore
The Bahamas	France	Malaysia	Sint Maarten
Bahrain	Germany	Malta	Slovak Republic
Barbados	Gibraltar	Marshall Islands	Slovenia
Belgium	Greece	Mauritius	South Africa
Belize	Grenada	Mexico	Spain
Bermuda	Guernsey	Monaco	Sweden
Brazil	Hong Kong, China	Montserrat	Switzerland
British Virgin Islands	Hungary	Netherlands	Turkey
Brunei	Iceland	New Zealand	Turks and Caicos Islands
Canada	India	Norway	United Arab Emirates
Cayman Islands	Indonesia	Panama	United Kingdom
Chile	Ireland	Philippines	United States
China	Isle of Man	Poland	Uruguay
Cook Islands	Israel	Portugal	US Virgin Islands
Costa Rica	Italy	Qatar	Vanuatu
		Russian Federation	

Jurisdictions that have committed to the internationally agreed tax standard, but have not yet substantially implemented					
Jurisdiction	Year of Commitment	Number of Agreements	Jurisdiction	Year of Commitment	Number of Agreements
Tax Havens²					
Nauru	2003	(0)	Niue	2002	(0)
Other Financial Centres					
Guatemala	2009	(11)			

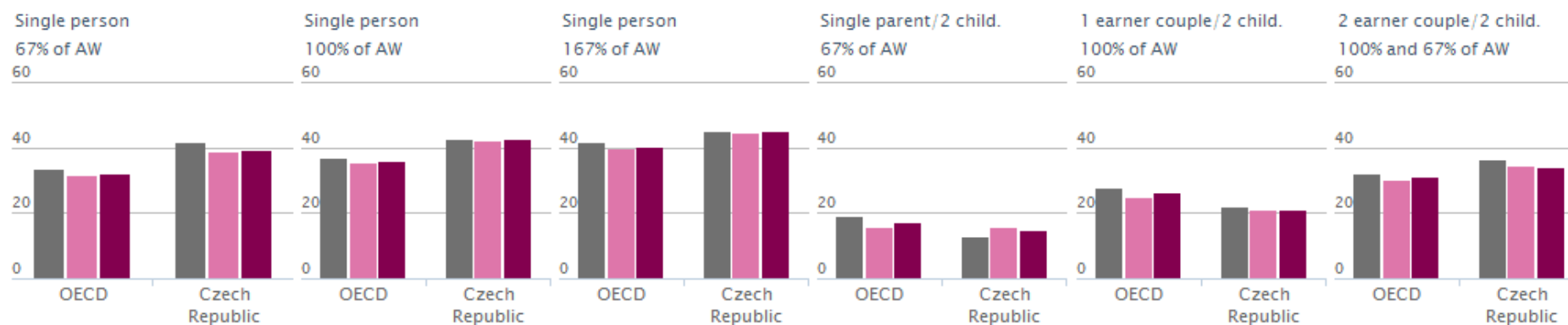
Jurisdictions that have not committed to the internationally agreed tax standard			
Jurisdiction	Number of Agreements	Jurisdiction	Number of Agreements
All jurisdictions surveyed by the Global Forum have now committed to the internationally agreed tax standard			

* Readers are referred to the outcomes from the Global Forum peer reviews for an in-depth assessment of a jurisdiction's (a) legal and regulatory framework (Phase 1 reviews) and (b) implementation of the standard in practice (Phase 2 reviews). [<http://www.oecd.org/tax/transparency>].

¹ The internationally agreed tax standard, which was developed by the OECD in co-operation with non-OECD countries and which was endorsed by G20 Finance Ministers at their Berlin Meeting in 2004 and by the UN Committee of Experts on International Cooperation in Tax Matters at its October 2008 Meeting, requires exchange of information on request in all tax matters for the administration and enforcement of domestic tax law without regard to a domestic tax interest requirement or bank secrecy for tax purposes. It also provides for extensive safeguards to protect the confidentiality of the information exchanged.

² These jurisdictions were identified in 2000 as meeting the tax haven criteria as described in the 1998 OECD report.

Příloha č. 3: Porovnání zdanění fyzických osob s průměrem daným OECD

2000	2009	2012	+ share/embed in your language	
OECD	Denmark	Iceland	Mexico	Slovenia
Australia	Estonia	Ireland	Netherlands	Spain
Austria	Finland	Israel	New Zealand	Sweden
Belgium	France	Italy	Norway	Switzerland
Canada	Germany	Japan	Poland	Turkey
Chile	Greece	Korea	Portugal	United Kingdom
Czech Republic	Hungary	Luxembourg	Slovak Republic	United States

Tax Wedge

The Tax Wedge measures the difference between labour costs to the employer and the corresponding net take-home pay of the employee. It is calculated by expressing the sum of personal income tax, employee plus employer social security contributions together with any payroll tax, minus benefits as a percentage of labour cost.